

DEN KRISTNA FÖRSAMLINGEN

AV

P. WALDENSTRÖM

Detta skriver jag till dig, — — på
det du må veta, huru man bör umgås
i det Guds hus, som är levande Guds
församling, sanningens pelare och
grundval. 1 Tim. 3:14-15.

SJÄTTE UPPLAGAN

STOCKHOLM
SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDETS FÖRLAG

MARIESTAD 1931
AKTIEBOLAGET TIDNING FÖR SKARABORGS LÄN

INNEHÅLL

1. Vad är den kristna församlingen	4
2. Huru skall en kristen församling ordnas	19
3. Den kristna församlingens värdighet	30
4. Grundvalarna för den kristna församlingens enhet	35
5. De olika gåvorna och ämbetena i församlingen	42
6. Den kristna församlingens uppgift till sin egen uppbyggelse	49
7. Medlen till församlingens uppbyggelse	56
8. Missionen	87

VAD ÄR DEN KRISTNA FÖRSAMLINGEN?

Ordet ”församling” motsvarar det grekiska ordet *ecclesia*, som egentligen betyder ”utkallelse” och betecknar en folksamling i allmänhet. Sålunda kallas den folkhop, som i Efesus gjorde upplopp emot Paulus, för en ”församling” (Apg. 19:23, 41 grt). Likaså den lagliga folkförsamlingen (v. 39). I Apg. 7:38 kallas det i Sinaiöknen samlade Israels folk ”församlingen i öknen”. Men sedan begagnas ordet ”församling” (*ecclesia*) för att beteckna särskilt den kristna församlingen. Och hon kallas då dels Guds församling (1 Kor. 1:2 m.fl.), dels Kristi församling (Rom. 16:16 m.fl.), dels församlingen i Kristus (Gal. 1:22), dels de heligas församling (1 Kor. 14:34), dels — och vanligen — endast församlingen.

Kristi församling är alltså de heligas församling, alldeles såsom det står i den apostoliska trosbekännelsen: ”Jag tror på en helig, allmänlig kyrka: de heligas samfund”. Men de heliga äro alla de, som i sanning genom tron tillhöra Gud och Kristus. När det alltså heter, att församlingen är Kristi kropp (Ef. 1:23, 4:12 m.fl.), Kristi brud (Uppb. 19:7), Guds tempel och boning (Ef. 2:21 f.), Guds och Kristi fårahjord (Joh. 10:16, 1 Pet. 5:2, Apg. 20:25), eller att Kristus är församlingens huvud (Ef. 1:22), eller att Kristus älskade församlingen och gav sig själv ut för henne (Ef. 5:25) o.s.v., så är klart, att med församlingen menas hela samfundet av alla heliga på jorden.

Man må lägga eftertryck på de orden: hela samfundet eller hela församlingen av de heliga. Det är icke detsamma som hela antalet. Apostlarna hava alltid sett de troende såsom förenade, såsom samfund, såsom församling. De hava aldrig sett, aldrig tänkt sig, aldrig talat om de kristna såsom stenar, spridda här och där på fältet, eller

såsom lemmar, skilda från varandra, utan alltid såsom stenar, sammanfogade till ett hus, såsom lemmar, sammanfogade till en kropp.

Detta samfund var och är spritt här och där på jorden, och därför talas det om församlingen i den eller den staden (t. ex. Rom, Korint, Efesus o.s.v.) eller i det eller det huset (Rom. 16) eller församlingarna i den eller den provinsen (t. ex. i Galatien). Detta är, vad vi pläga kalla lokalförsamlingar. En lokalförsamling är alltså Kristi församling på en viss plats. Henne tillkomma därför samma egenskaper och titlar, som utsägas om de heligas samfund i det stora hela.

Kan statskyrkan vara en kristen församling?

Av ovan framställda grundsats följa nu några viktiga slutsatser: Först och främst är det klart, att statskyrkan icke är eller kan vara en kristen församling. Hon omfattar statens medborgare utan avseende på tro eller otro, utan avseende på, om de äro i Kristus eller icke. Den fräckaste förnekare och bespottare kan där vara lika fullmyndig medlem som det frommaste helgon. Statskyrkan är, vad namnet säger, en statsinrättning. Hon har kommit till genom statsbeslut, hon uppehålls av statsmakten, hennes lagar stiftas av statsmakten, och hon kan avskaffas genom statsbeslut (beslut av konung och riksdag) alldeles såsom andra statsinrättningar. Men Kristi kyrka har varken tillkommit eller uppehålls och kan ej heller avskaffas genom statsmakt eller statsbeslut.

Häremot må man icke invända, att statskyrkan har sin egen representation i kyrkomötet. Ty även kyrkomötet har kommit till genom statsbeslut och kan genom statsbeslut avskaffas, när helst konung och riksdag komma överens därom. Och under den tid, som det är till, har det ingen makt att stiffta kyrkolag, utan det tillkommer statsmakten. Det högsta, som kyrkomötet kan göra, är att förkasta kyrkolag, som statsmakten har antagit. Men denna rättighet har kyrkomötet fått genom statsmaktens beslut och kan när som helst genom statsmaktens beslut

förlora den. Är icke allt detta bevis nog på, att statskyrkan är en statsinrättning, så torde väl svårligen någonting kunna bevisas.

Detta förhållande förändras naturligtvis icke därav, att inom henne finnas många sanna kristna, ja många troende präster. Lika litet som hon kan sägas vara ett baptistsamfund därför, att inom henne finnas många baptister, lika litet blir hon en kristen församling därför, att inom henne finnas många kristna. Ja, om alla troende kristna — både präster och lekmän — ginge ut ifrån henne, så stode hon lika väl kvar såsom statskyrka ändå. Hon är för sin tillvaro på intet sätt beroende av, om inom henne finnas tusen sanna kristna eller ingen enda.

Härav är alltså klart, att, om de troende inom statskyrkan på en plats förena sig till en församling, så blir det icke en ”liten kyrka i kyrkan” eller en ”separatistförsamling”, utan det blir en Kristi kyrka inom statskyrkan, alldeles såsom t. ex. en förening av nykterhetsvänner inom en statskommun icke blir en separatistkommun eller ”en liten kommun inom kommunen” utan en nykterhetsförening inom statskommunen, som ju icke själv kan sägas vara en nykterhetsförening för det, att man kan visa, att många av dess medlemmar äro nyktra.

Har då statskyrkan i vårt land icke varit till någon välsignelse?

På denna fråga kan svaras både nej och ja. Till välsignelse har det varit, att staten visat intresse för den kristna religionen och vårdat sig om den. Men till skada har det varit, att han har under sig trälbundet kyrkan. Av denna sammanblandning har följt, att den sålunda uppkomna statskyrkan gjort den kristna församlingen mycket ont.

Om man alltså erkänner, att statskyrkan såsom statsinstitution under tidernas lopp i flera avseenden varit vårt folk till välsignelse, så följer dock därav alls icke, att hon är en kristen församling i biblisk mening. Ty icke blir en statsinstitution en kristen församling för

det, att man kan visa, att den har varit vårt folk till stor välsignelse. En person kan väl vara en bra karl och göra mycket gott, även om han icke är biskop; och så kan även en statsinstitution vara en nyttig inrättning och verka mycket gott, även om den icke är en Kristi församling. Men den, som icke är biskop, bör icke giva sig ut för att vara det. Ty då mister han förtroendet och kan icke göra så mycket gott, som han annars skulle kunna göra. Mycket av det onda, som statskyrkan har gjort, har också haft sin egentliga grund däri, att hon givit sig ut för att vara Kristi kyrka, vilket hon aldrig varit. Hade hon alltid haft klart för sig, att hon är en statsinstitution, som verkar med andliga medel, så hade hon kunnat uträtta mycket mera gott, än hon nu gjort, och då skulle hon aldrig hava sett illa därpå, att inom henne bildat sig kristna församlingar. Tvärtom skulle hon hava befordrat sådant.

Att staten intresserar sig för religionen, det är icke blott berättigat, utan det är hans oavvisliga plikt. Det vanliga talet, att religionen är den enskilde medborgarens privatsak, som staten icke har någon rätt att befatta sig med, det är alldeles oriktigt. Det är statens plikt att begagna alla medel och befatta sig med allt, som kan befordra folkets utveckling och uppfostran till rättskaffens, laglydiga, goda medborgare. Han skall icke blott motverka och straffa det onda utan även befordra det goda. Och att religionen är det bästa medlet för detta ändamål, det kan ingen människa förneka, som ännu har sitt sunda förnuft i behåll. Tag bort religionen, och människan är då endast ett djur, som går på två ben såsom hönsen. Men för djurvärlden existerar ingen sedlighet eller rättfärdighet.

Staten och religionen

Religionen har därför alltid varit ej blott de enskilda människornas utan även folkens och staternas styrka. Även en hednisk religion är bättre än ingen religion. Ty den hedniska religionen erkänner tillvaron

av en gudamakt, av vilken människan är beroende och inför vilken hon är ansvarig, och detta är ett sannings moment, som ställer henne, trots alla hennes förvillelser, högt över den nakna religionslösheten.

Alltså: Staten icke blott kan utan måste vara intresserad för religionen, om han annars förstår sin uppgift och sitt eget väl. Religionen är i själva verket staternas grundval. Lagstiftning och sed hos ett folk — det vare ett hedniskt eller kristet folk — ha alltid sin rot i religion. Men därav följer icke alls, att staten skall uppträda såsom kyrka. Staten skall göra, vad han kan, för att stödja och befordra den religiösa verksamheten samt betrygga dess frihet. I den delen kan han göra mycket. Hos oss har också utvecklingen sedan länge gått i den riktningen, om den än gått sakta. Det största steget återstår emellertid ännu, nämligen att den lutherska kyrkan upphör att vara statskyrka samt såsom frikyrka ställes vid sidan av de andra kyrkosamfundet med samma rättigheter och skyldigheter som dessa. Då blir det sanning i ställningen, då står staten såsom en i yttre måtto skyddande makt för den ena såväl som för den andra mot alla övergrepp, från vad källa de än må komma.

Men vad skulle det då bli av prästerna? De kunde gärna vara kvar såsom statens ämbetsmän för att uppbära de andliga och religiösa intressena i sina socknar genom predikan och undervisning i skolan, genom fattig- och sjukvård m.m., som de nu ha att göra. Därmed kunde då ock fortfarande förenas den sockenskrivarettjänst, som för närvarande utgör en så dryg del av deras ämbetsutövning. Men allt, vad som hör den kristna församlingen till såsom sådan (d.v.s. dop, nattvard, kyrkotukt m.m.), skulle de såsom statstjänstemän icke vidare ha att befatta sig med. Den andlige statsämbetsmannens ämbetsförvaltning behövde då aldrig, såsom nu, komma i strid med hans samvete. Och varför skulle man icke kunna tänka sig andliga lika väl som juridiska, administrativa, militära statsämbetsmän? Vore den andliga ämbetsmannen troende, så försökte han naturligtvis att bilda

en eller flera kristna församlingar inom sin socken, alldeles såsom nu varje annan troende ämbetsman kan göra det. För dessa kunde han ju ock, om han kallades därtill, bliva föreståndare, liksom varje annan troende ämbetsman nu kan bliva det. I denna egenskap hade han då att döpa, förvalta nattvarden, öva kyrkotukt, leda församlingsmöten. Men det hade alls ingenting att göra med hans statsämbete, liksom det ingenting har att göra med en kronofogdes, en domares, en militärs statsämbete, om han såsom troende är föreståndare för en kristen församling och utför de handlingar, som därtill höra.

En sådan omorganisation av den nuvarande statskyrkan skulle leda till sanning och frihet. Och när tiden är mogen, kommer det väl. Men att helt enkelt i ett rapp störta statskyrkan, det må de troende icke vara med om.

Till försvar för statskyrkoväsendet med dess hopblandning av troende och ogudaktiga hör man ofta framkastas, att det är omöjligt att åstadkomma en ren församling, en församling av idel troende. Människor kunna icke pröva hjärtan. Nåväl, därpå har icke heller någon tänkt. Vad församlingen har att göra, det är att höra på sina medlemmars bekännelse och akta på deras leverne. Om någon med sin mun bekänner Kristus och i hans leverne intet finnes, som vittnar mot sanningen av hans bekännelse, så måste man giva honom rum i församlingen. Sedan tillkommer det Gud att rannsaka hjärtat. Men visar hans leverne, att han icke kan vara en i sanning troende, då tillkommer det församlingen att döma däröver samt att vägra honom inträde, om han söker det, eller att utesluta honom, ifall han redan är medlem. Detta är en renhet, som icke blott kan åstadkommas, utan som församlingen också är pliktig att upprätthålla. Sviker hon sin plikt i detta avseende, så går det med henne, alldeles såsom det går med den troende, som icke försöker att hålla sig ren från köttets och andens besmittelse samt tröstar sig därmed, att han ändå aldrig kan bli fullkomligt ren: han upphör att vara en kristen, och hon upphör att vara en kristen församling.

Bör en kristen arbeta på att störta statskyrkan?

Härav följer nu icke, att en kristen bör vara med om att utan vidare störta statskyrkan. Därmed vore ingenting vunnet. Man må i stället inom henne arbeta på att uppbygga en sann kristen församling. Om någon bor i ett gammalt förfallett hus, så är det tillbörligt, att han önskar sig ett nytt. Men då skall han icke börja med att riva ned det gamla. Nej, utan han skall börja med att bygga det nya. Låt oss taga en bild från kyrkobyggnader! En församling har en gammal kyrka. Hon är på allt sätt otillfredsställande, dragig, kall, mörk, fuktig, trång o.s.v. Behovet av en ny tränger för varje år på med allt större kraft. Och så beslutar församlingen att bygga en ny. Hon beslutar icke att först riva ned den gamla och sedan bygga en ny. Utan hon börjar med att bygga den nya. Under tiden reparerar hon och förbättrar den gamla, tills den nya är färdig. Den gamla, felaktiga var i alla fall bättre än ingen alls.

Varje bild haltar. Så även denna. Men den innehåller även en god lärdom. Och huru har icke utvecklingen gått hos oss? Att många förbättringar äro vidtagna inom statskyrkan under de senaste årtiondena, det kan icke nekas. Men att detta icke är tillfyllest, utan att hela statskyrkosystemet förr eller senare måste övergivas, det är en övertygelse, som mognar allt mer och mer. Och orsaken därtill är just den inom statskyrkan pågående frikyrkliga rörelsens utveckling, som har till följd, att överallt inom socknarna bildas kristna församlingar. Låt oss i allt saktmod och lugn fortgå på den vägen, så att, när tiden för statskyrkans avlösning kommer, de kristna församlingarna må äga den fasthet, som är nödvändig, för att de skola kunna motsvara den uppgift och det ansvar, som då vänta dem.

Statskyrkan är en form för ett visst andligt åskådningssätt. Så länge åskådningssättet hos folkets övervägande flertal — och däribland en stor skara, kanske flertalet levande kristna — motsvarar denna form, står hon stark, och alla anfall mot henne äro fruktlösa.

Varje ändring i henne måste föregås av en ändring i åskådningssättet. Det har utvecklingen hittills visat, och det kommer att ske även härnäst. Det kan också gå fort nog. Det överraskade varje tänkande människa att vid kyrkomötet 1909 så, huru det kyrkliga åskådningssättet gentemot den frikyrkliga rörelsen undergått en rätt betydande förändring sedan kyrkomötet 1908. Må vi bara fortsätta målmedvetet, tålmodigt men framförallt gudfruktigt. Det vore nog angenämast att, när man strävar mot ett mål, få gå raka vägen som en linjal. Men när där i vägen ligger några backar eller dalar eller sjöar, så måste man finna sig i att på omvägar komma fram. Detta går ofta lättare och fortare, än om man envisas att välta bort bergen för att få rak väg. Allmänna åskådningar, insupna och stadgade under århundraden, ändra sig icke så lätt. Likaså de yttre former, som uppbäras av dessa åskådningar. Därför måste man tåla — och det på alla områden — att icke allting strax blir så riktigt, som det borde vara. Och framför allt måste vi vara fast medvetna därom, att det enda sättet att bryta ned det oriktiga är att arbeta fram det riktiga. Låtom oss därför förena våra krafter på detta! Det är när fjärilen är färdig, som puppan brister. Bryter man sönder den förr, så dör fjärilen.

Äro då de fria kyrkosamfundet kristna församlingar i biblisk mening?

Först må därpå svaras, att inga kyrkosamfund kunna vara Guds församlingar. Nya testamentet talar aldrig om något kyrkosamfund utan endast om församlingar. Orden kyrka och församling äro därför i grundspråket ett och samma ord samt beteckna en och samma sak. Alla kyrkosamfund utan undantag äro endast sekter. Ordet sekt betyder avskuren del, och alla kyrkosamfund äro endast avskurna och gentemot varandra avgränsade delar av kristenheten, tvärt i strid mot hela Nya testamentets lära om församlingen.

Det är en mycket vanlig invändning, som jag mött, när jag talat

om denna sak. Man har frågat: ”Menar du då, att alla församlingar i Sverige skola sluta sig till Svenska Missionsförbundet eller gå upp i detta?” Därpå svarar jag nej. Svenska Missionsförbundet är intet kyrkosamfund utan ett missionsförbund, d.ä. en förening av kristna församlingar för gemensam missionsverksamhet. Missionsförbundet har ingen kyrklig myndighet för de enskilda församlingarna, deras predikanter, bönehus, församlingsordning eller några deras inre angelägenheter. Genom sin styrelse mottager och förvaltar det i missionens intresse penningemedel, som från dem insändas, samt ombesörjer den gemensamma missionens angelägenheter — allt i överensstämmelse med de beslut, som församlingarna själva vid de årliga generalkonferenserna fatta genom de ombud, som de ditsända. Och dessa generalkonferenser äro icke några kyrkomöten utan missionsmöten. Den styrelse, som av den tillsättes, är ingen kyrkostyrelse utan en missionsstyrelse. Låtom oss därför icke med en sådan invändning som den ovan nämnda blanda bort den viktiga sak, som här är tal om.

Men äro då de enskilda samfundsförsamlingarna kristna i biblisk mening?

För att finna ett svar på denna fråga skola vi taga några exempel så enkla, att var och en genast måste fatta dem. Om där bildar sig en förening av troende kristna, tillhörande en viss samhällsklass, t.ex. en förening av troende militärer med utestängande av andra troende, eller en förening av rika troende med utestängande av fattiga, eller en förening av troende arbetsgivare med utestängande av troende arbetare o.s.v., så förstår var och en, att en sådan förening icke kan vara en kristen församling i biblisk mening. Även om alla dess medlemmar äro sanna, allvarliga kristna, även om de inbördes fira Herrens nattvard och i allt övrigt ordna sig såsom en kristen församling, så gör det icke deras förening till en kristen församling. Även om medlemmarna hava mycken

uppbyggelse där, om de äro verksamma för mission och allehanda kristlig välgörenhet, ja, om de ock däri överträffa mången kristen församling, så saknar deras förening likväl en av grundförutsättningarna för att vara en kristen församling i biblisk mening. Och denna grundförutsättning är, att den kristna församlingen på en plats skall vara ett uttryck av de heligas samfund, d.v.s. en förening av kristna endast på den grunden att de äro kristna, så att där icke är skillnad mellan fri och träl, rik och fattig, lärd och olärd, militär och civil, arbetare och arbetsgivare o.s.v. utan alla äro, såsom Paulus säger, en i Kristus Jesus (Gal. 3:28).

Men saken stannar icke därvid. Alldeles detsamma gäller, när på en plats bildar sig en förening eller församling av kristna omkring en viss läroåskådning som tvingar dem att från sig utesluta personer, som de se tillhöra Kristus, men som hava en annan läroåskådning. De kunna visserligen vara kristna, men deras förening är icke en Kristi eller Guds församling i nytestamentlig mening. Ty märk: lika litet som det samfund kan vara en Guds och Kristi församling, som i sig upptager sådana, som äro uppenbart ogudaktiga, lika litet kan det vara en Guds och Kristi församling, som från sig utestänger sådana, som uppenbarligen höra Gud och Kristus till. Att kalla sig Kristi församling och utestänga Kristi lemmar, det är en lika uppenbar orimlighet som att kalla sig Kristi församling och i sig förena de uppenbart ogudaktiga.

Den bibliskt kristna församlingen frågar den, som söker inträda däri: "Är du kristen?" Sektförsamlingen frågar: "Är du luteran?" — "Är du baptist?" — "Är du metodist?" o.s.v. Är han icke detta, så finnes icke rum för honom inom den församlingen, han må för övrigt vara den mest fromma och allvarliga kristen.

Alltså, när här bildas en församling av luterska kristna med utestängande av alla sådana kristna, som icke äro luterska, eller av metodistiska kristna med uteslutande av alla sådana kristna, som icke

äro metodister, eller av baptistiska kristna med uteslutande av alla sådana troende, som icke äro baptister o.s.v., så har man där en lutersk församling, en metodistförsamling, en baptistförsamling men icke en kristen församling i nytestamentlig mening. En kristen eller Kristi församling är en församling, som inom sig har rum för alla, som genom tron tillhöra Kristus, och från sig utesluter endast dem, som äro ogudaktiga. Sådana voro också alla de apostoliska församlingarna. Det är fåfängt att leta efter en enda bland dem, där det förekom, att man uteslöt någon, som man visste vara en troende och gudfruktig kristen. Den församling, som utesluter Kristi lemmar, kan själv omöjligt vara Kristi kropp. Varken Kristus eller någon av hans apostlar har någonsin eller någonstädes bildat eller tänkt sig en sådan församling.

Ett kyrkosamfund handlar på samma sätt gent emot sina församlingar, som dessa å sin sida handla mot enskilda troende. Ett luterskt kyrkosamfund kan icke inom sig giva rum för andra än luterska församlingar, ett baptistiskt icke för andra än baptistförsamlingar o.s.v. Varje särskilt kyrkosamfund står vid sidan av de andra och har därför alltid (samt måste hava) något, som avgränsar detsamma gentemot de övriga. Evad dessa gränser äro mer eller mindre trånga eller vida, så finnas de där alltid. Huru orimligt detta är, från kristlig synpunkt sett, det bör väl vara självklart för var och en, som läst Frälsarens bön i Joh. 17.

I församlingen i Korint bildade sig partier, av vilka det ena sade sig tillhöra Paulus, det andra Petrus, det tredje Apollos, det fjärde Kristus (1 Kor. 1:11 grt.). Paulus straffade allvarligt detta köttsliga ”väsen” såsom varande i strid mot Kristi församlings begrepp. Han hade dock aldrig den sorgen att se den kristna församlingen falla sönder i en paulisk, en petrisk, en appolisk, en kristen församling. Men om det hade skett, tror väl någon, att han då skulle hava talat om eller skrivit till ”den Guds församling, som tillhör Paulus”, eller

”den Kristi församling, som tillhör Petrus”, o.s.v.? Nej, aldrig! Han skulle hava kallat dem, vad de voro: sekter och ingenting annat. En söndrad Kristi församling var för honom en precis lika stor orimlighet som en delad Kristus (1 Kor. 1:13). Om församlingens enhet var det ock Herren Jesus så innerligt bad i sin översteprästerliga förbön, icke en osynlig enhet utan en enhet så synlig, att t. o. m. världen därav skulle kunna förstå, att det var Gud, som hade sänt honom (Joh. 17:23).

Finnes då ingen kristen församling på jorden?

”Men”, säger någon, ”då finnes det ingen Kristi församling på jorden”. Ja, om så vore, då skulle den saken icke vara hjälpt med det, att man satte namnet Kristi församlingar på sådana, som ändå icke vore det. Nej, då måste man se till, att kristna församlingar komme till stånd.

”Men”, säger någon igen, ”det bleve dock omöjligt att till ett för-ena alla troende på en plats; alltid skulle somliga komma att stå utanför; och så vore församlingen icke en kristen församling, eftersom den icke omfattade alla kristna på platsen.” Nej, det är icke rätt talat. När en församling hade mm för alla på Kristus troende, så att den icke från sig utestängde någon av Kristi lemmar utan endast de otrogna, så vore den i alla fall till hela sitt väsen en kristen församling, och denna dess egenskap kunde naturligtvis icke göras om intet därigenom, att några troende ställde sig på sidan om henne och bildade eget parti. Om t.ex. de pauliske i Korint hade trätt ut ur den kristna församlingen och bildat en egen församling, så hade man där fått en paulisk församling jämte den kristna församlingen. Den senare hade icke därigenom upphört att vara Kristi församling, och den pauliska församlingen hade icke blivit Kristi församling för det, att flertalet av dess medlemmar voro troende på Kristus.

”Men det är omöjligt”, säger man, ”att få en församling att hålla

tillsamman i längden blott på den grund, att hennes medlemmar äro troende på Kristus, då ibland dem råda en mängd olika meningar.” Svar: först och främst finnes det ingen församling, vare sig lutersk, baptistisk, metodistisk eller annan, inom vilken icke en mängd olika meningar äro rådande. Men dessa olika meningar hindra dem icke att hålla ihop. Varför skulle då icke detsamma kunna äga rum med en i nytestamentlig mening kristen församling? För det andra har det funnits och finnes församlingar, som äro byggda endast på den grunden, att deras medlemmar äro troende på Kristus. Alla de apostoliska församlingarna voro sådana. Och de hava bevisat sig kunna hålla ihop, trots många olika meningar. ”Ja, huru länge?” säger du. Svar: så länge kärleken varit rådande inom dem. ”Men sedan då?” Jo, när kärleken förkolnat, så är församlingen död och vad hjälper det då att med mänskliga bekännelseskriter försöka att hålla ihop liket? Men för det tredje: om det är omöjligt att sammanhålla en församling på den grunden, att dess medlemmar äro troende, så låtom oss då öppet och ärligt säga ifrån, att en kristen församling i nytestamentlig mening är en omöjlighet! Icke hjälper man saken med det, att man giver titel ”kristen församling” åt sådana föreningar av kristna, som ändå icke äro kristna församlingar. Man förbättrar icke en sak genom att giva den ett orätt namn. Det enda man därmed uträttar är, att man förvillar och bedrager både sig själv och andra.

Alltså: den församling, i vilken det icke finnes rum för alla, som äro i Kristus, den är en sekt och ingen kristen församling, även om alla dess medlemmar äro levande kristna samt i allt övrigt inrätta sig såsom en kristen församling.

Häremot strider naturligtvis icke, att en församling på en plats delas, när den vuxit ut i medlemsantal så, eller de lokala förhållandena äro sådana, att ett verkligt församlingsliv och en fruktbarande församlingstvårad alltför mycket försvåras. Tvärtom äro sådana delningar att rekommendera, så snart man ser, att det för församlingslivet skul-

le vara ändamålsenligt och de ekonomiska förhållandena icke lägga hinder i vägen. Huvudsaken är, att var och en av de nya smärre församlingarna behåller den kristna församlingens karaktär att inom sitt område vara ett sant uttryck för de heligas samfund, d. v. s. en församling av kristna, på den grund, att de äro kristna och ingenting annat.

Men om icke alla kristna på en plats kunna vara tillsammans i en enda lokalförsamling, är det då icke bäst, att de delas efter olika läro-åskådningar?

Nu kan man säga, att när ändå de kristna på en plats äro så många, att de icke kunna vara i en församling utan måste dela sig på flera, så är det väl bäst, att de dela sig i församlingar efter olika läro-åskådningar; det blir på det sättet mycket trevligare inom de särskilda församlingarna. Men därpå svaras: först och främst är ju skälet till åtskillnaden mellan de olika samfundsförsamlingarna alls icke detta. Även på platser, där de troende av olika samfund äro blott några få, ja 3—5—10, måste de hava sina särskilda församlingar. För det andra är den kristna församlingens ändamål alls icke att göra det trevligt för ett sällskap liktänkande. I sådant fall kunde man bäst ersätta församlingen av små kottier. Nej, församlingen är till att uppbygga sina medlemmar i tro och gudaktighet, att uppfostra dem för himmelen. Därför skola de troende av olika levnadsvillkor, olika samhällsställning, olika åskådningar, olika lynnen o.s.v. där vara tillsammans såsom en i Kristus Jesus (Gal. 3:28). Alla behövas de i församlingen och alla behöva de församlingen. Liksom kroppen behöver alla sina lemmar och icke utan skada kan undvara någon, så behöva även alla lemmarna kroppen. Händerna skola icke vara för sig och bilda en kropp för sig, emedan de äro varandra så lika, ögonen icke heller för sig, öronen icke heller o.s.v. utan alla skola vara med i den gemensamma kroppen, var och en för att tjäna med sin särskilda gåva. Varje liten cell i hjärnan, varje liten blodsdroppe i ådrorna, varje litet

hårstrå på kroppen har sin särskilda uppgift att fylla. Och så är det även i församlingen. När därför somliga troende ställa sig på sidan om all församlingsgemenskap för att ”få vara fria”, såsom de säga, d.v.s. för att få göra sig till godo vad som behagar dem av det eller det, som den eller den församlingen har att bjuda på, men vara fria från allt ansvar, fria från alla de uppoffringar, alla de bekymmer, alla de besvär, alla de skyldigheter, som församlingslivet har med sig — då är det ett så onaturligt förhållande, att apostlarna aldrig sett något dylikt eller kunnat tänka sig det.

HURU SKALL EN KRISTEN FÖRSAMLING ORDNAS?

Bemödandet att bilda kristna församlingar inom statskyrkan har ofta stämplat såsom oluterskt. En sådan anmärkning har naturligtvis ingen betydelse, därest man icke kan visa, att det, som säges vara oluterskt, även är obiblskt. Men för övrigt är det så långt ifrån oluterskt, att Luther själv rekommenderar det. Sedan han nämligen i sin bok om gudstjänstordningen talat om den latinska och den tyska mässan, övergår han till att skildra ett ”tredje sätt”, vilket han alldeles direkt kallar ”den rätta evangeliska ordningen”. Och därom säger han så: ”De, som med allvar vilja vara kristna samt med hand och mun bekänna evangelium, borde anteckna sina namn samt då och då i största enskildhet församla sig i ett hus till bön, till läsning, till förrättande av dop, till anammande av sakramentet och utövande av andra kristliga verk. I denna ordning skulle man kunna lära känna, efter Kristi föreskrift i Matt. 18:15, bestraffa, rätta, utstöta eller belägga med bann alla, som icke förhöll sig såsom kristna”. Och han tillägger, att han väntar, att ”den tid skall komma, då de kristna, som taga det allvarligt med ordet, själva framträda och anhålla om en sådan ordning”. ”Och när den tiden kommer”, tillägger han, ”så vill jag gärna göra mitt till och förhjälpa allt till det bästa, så gott jag förmår”. Det är således klart, att, om Luther levde nu, så skulle han själv vara med och hjälpa till i den rörelse, som av den luterska kyrkan hos oss bekämpas såsom olutersk.

Den kristna församlingens ordnande på ett biblskt sätt har varit en mycket omdiskuterad fråga. Man har därvid ofta trott, att de underrättelser, som Nya testamentet lämnar om de äldsta kristna församlingarna, äro att anse såsom apostoliska föreskrifter. Men det är

alldeles oriktigt. Underrättelser äro alls icke detsamma som föreskrifter. Apostlarna hava ordnat församlingarna, efter som behovet krävde. Att bibliskt ordna en församling nu är alltså att följa apostlarnas exempel i detta avseende och ordna församlingen så, som behovet kräver, så som lämpligast kan vara för församlingens uppbyggelse med hänsyn till de förhållanden, under vilka församlingen lever. Därvid har man naturligtvis mycket att lära av det sätt, varpå de apostoliska församlingarna voro ordnade. Men att känna sig bunden därav är obibliskt. Det, som med avseende på yttre ordning befanns lämpligt i Grekland och Rom för 2 000 år tillbaka, kan aldrig vara en regel eller föreskrift för, huru det skall vara nu eller framdeles i Sverige eller något annat land.

Huvuddragen förbliva dock naturligtvis desamma. Sålunda bör församlingen hava föreståndare till att leda det hela samt lärare med gåvor att undervisa de troende och att offentligen predika. Men om det skall vara en eller flera föreståndare, om läraren skall vara föreståndare eller icke, om bland flera föreståndare somliga skola hava den andliga vården, andra de lekamliga bestyren om hand, huru församlingens angelägen heter skola behandlas och avgöras, huru predikanter skola kallas och avlönas m.m., m.m., det är allt saker, som måste ordnas efter omständigheter genom stadgar, som varje församling för sig må antaga samt vid olika tillfällen, på grund av vunnit erfarenhet eller ändrade förhållanden, ändra.

Vid ett predikantmöte i Örebro, där predikanter från olika samfund voro närvarande, kom den frågan på tal, hur en kristen församling skulle ordnas. Då omtalade pastor Truvé, att det från en församling till honom inkommit begäran om förslag till en församlingsordning. Som svar härpå hade han sänt dem Nya testamentet. Jag svarade då: ”Därmed gjorde du dem ingen tjänst. Om någon begärde att få veta, hur man skulle ordna en söndagskola, så vore han litet hulpen med att helt enkelt bli hänvisad till Nya testamentet. Och sammalunda förhåller det

sig, när man så svarar dem, som av äldre, erfarna bröder bedja att få ett förslag till församlingsordning.”

Som bevis, vart det kan leda, om man anser underrättelser, som Nya testamentet giver om de äldsta församlingarna, vara föreskrifter, må det tillåtas mig att här anföra en berättelse. En predikant frågade mig en gång vid samtal om denna sak: ”Var står det i bibeln, att en församling skall hava stadgar?” Jag svarade: ”Det står ingenstädes, men du inser väl, att vi måste hava något bestämt t.ex. angående tiden för våra gudstjänster, angående sättet för avgörandet av församlingens bönehus m.m., m.m.” — ”Ja”, svarade han, ”det där allt kan vara bestämt genom protokoll”. — ”Nå men”, frågade jag, ”var står det i bibeln, att en församling skall föra protokoll?” Och när han icke kunde svara på den frågan, så tilläte jag: ”Var står det för resten, att församlingen skall ha bönehus eller predikanter med fast lön o.s.v.?” Då måste han inse, att allt det där stod på samma ställe, d.v.s. ingenstädes, och att vi i alla sådana saker voro hänvisade till att handla efter kristligt sunt förstånd, och att det därför var bibliskt att handla så.

Den frikyrkliga rörelsens huvudgrenar i Sverige

Den frikyrkliga rörelsen i Sverige kan delas i två stora huvudgrenar: den ena, som haft sitt upphov från utlandet, den andra, som vuxit upp självständigt utan främmande inverkan. Till den förra höra baptismen, metodismen, adventismen, plymutismen och frälsningsarmén. Ingen av dessa har vuxit upp på svensk mark såsom frukt av Guds ords studium. De äro allesammans importerade från England eller Amerika genom engelsk-amerikansk agitation med engelsk-amerikanska penningar, av vilka de ännu delvis bero. Den senare stora huvudgrenen består av de s.k. frikyrkliga missionsföreningarna eller friförsamlingarna. De ha framgått såsom frukt av en alldeles självständig, inhemsk andlig utveckling, fullkomligt oberoende av utländsk agitation och

utländska penningar. De äro varken luterska, baptistiska, metodistiska o.s.v., utan rätt och slätt kristna församlingar, vilka medgiva medlemskap åt var och en, som tillhör Kristus, utan avseende på om de i varjehanda lärofrågor hysa luterska, reformerta, baptistiska, metodistiska, adventistiska eller andra åsikter. Och utvecklingen har visat, att det går och går bra. Det finnes intet samfund, vars församlingar äro mer skyddade för inre slitningar än dessa samfundslösa församlingar.

Slitningar kunna icke undvikas. Det säger Paulus i 1 Kor. 11:19. Intet samfundsband, inga samfundsprinciper eller bekännelser förmå att skydda för sådana. Man måste alltså finna sig i dem, evad man är samfundskyrklig eller frikyrklig. Men säkert är, att slitningar äro svårare att utjämna, när de röra ett helt samfund, än när de äro inskränkta till enskilda församlingar.

Men vi återkomma till de frikyrkliga församlingarna. I början var deras frikyrklighet mycket inskränkt. Men fröet låg där, ofta omedvetet för dem själva. Så småningom började de att till inbördes stöd, samt för att kunna bedriva en kraftigare mission, förena sig efter lokala förhållanden — vilket låg närmast — i länsföreningar, av vilka somliga antogo namnet Ansgariiföreningar. Dessa voro inga kyrkosamfund utan helt enkelt förbund av församlingar för mission, alltså missionsförbund, men inskränkte sig till sin organisation inom vissa provinsområden. Ingen av dem var i stånd att upptaga egen hednission. Alla stodo de därför i begynnelsen såsom medlemmar av ett större, hela landet omfattande missionsförbund, nämligen Evang. Fosterlandsstiftelsen. När på 1870-talet det frikyrkliga fröet hos somliga av dem utvecklats till brodd och delvis till ax, så föll Fosterlandsstiftelsen på den olyckliga idén att från sig utesluta dessa, icke därför att de voro avfallna från Gud, utan därför att de ansågos icke vara riktigt luterska och kyrkliga. Stiftelsen tillägnade sig därför en kyrkosamfundsmyndighet, som blev ödesdiger. Det var då, som de uteslutna bildade Svenska Missionsförbundet. Men lika litet som

Ansgarii-föreningarna voro några kyrkosamfund, lika litet blev Svenska Missionsförbundet ett sådant. Det blev ett hela landet omfattande missionsförbund, bestående av enskilda församlingar och länsföreningar, som ville förena sina andliga och ekonomiska krafter för att bedriva gemensam kristen inre och yttre mission, obunden av kyrkosamfundsskrankor. Huru Svenska Missionsförbundet sedan dess utvecklats på denna breda, demokratiska, sant bibliskt-kristliga bas, det ligger nu för öppen dag. Må Gud genom sin Ande fortfarande få leda det så!

Den kristna församlingens sönderdelning i sekter

Huru orimlig den sönderdelning av den kristna församlingen är, som sker genom de olika samfundet, det kunna vi förstå, icke allenast av Frälsarens bön i Joh. 17, vartill jag hänvisat i det föregående, utan lika mycket och ännu mer av Herren Jesu eget exempel. Var och en, som kommer till honom, den tager han emot. Var och en, som tror på honom, den giver han makt att bliva Guds barn, den betraktar han såsom sin broder, med den umgås han. Om honom gäller det ordet: Jag är med eder alla dagar intill världens ände o.s.v. Kan det nu vara annat än orimligt, obibliskt, okristligt, att en församling, som nämner sig efter hans namn, en kristen församling, handlar på ett rakt motsatt sätt? Skulle icke församlingen följa Herren Jesu exempel? Är icke församlingen Herren Jesu kropp? Hur är det då möjligt, att hon kan vara en kristen församling i sann och biblisk mening, om hon säger till en människa: ”Vi erkänna villigt, att du är troende på Kristus, att du genom denna tro är Guds barn, att du är en lem i Kristi kropp, men en lem i vår församling kan du icke vara. Vi erkänna, att när vi stänga ut dig från vår gemenskap, så förbliver Herren Jesus hos dig. Ja, vi erkänna, att du är fullt ut lika from, gudfruktig, rättfärdig, kraftig i bekännelsen som någon av oss och mer än de flesta av oss, men icke desto mindre äro nu våra gränser sådana, att du icke kan få rum inom vår församling.”

Det synes, som skulle var och en, som har — om än blott den allra ringaste — kunskap i Guds ord, om än blott den allra ringaste smula av kristligt sunt förnuft, inse, huru okristligt ett sådant handlingssätt är, och vilken, låt mig rent ut säga, hädelse det är att benämna ett sådant handlingssätt för trohet emot Herren och lydnad för hans ord. Det är i själva verket samma lydnad för Guds ord, som judarna bevisade, då de från synagogan stötte ut dem, som trodde på Kristus, menande sig därmed göra en offertjänst åt Gud.

Men vi gå ännu ett stycke vidare. Den kristna församlingen på jorden är en förebild, en förgård till de saligas församling i himlarnas rike. Till denna församling i himlarnas rike höra nu alla, som tro på Herren Jesus Kristus. Där om uttalas aldrig heller från kristligt håll något tvivel. Men då frågas: Kan det vara annat än i snörrätt strid emot hela Guds frälsningsplan, när en församling, som berömmar sig av att vara en kristen församling, från sig utstöter eller utestänger dem, som hon måste erkänna vara medlemmar av den himmelska församlingen? Kan det vara kristligt att säga till en på Herren troende: ”Vi veta och vi erkänna, att du och vi skola mötas och samlas omkring Lammets tron och sitta till bords där med varandra såsom Herrens förlossade; vi kunna väl också gärna medgiva, att du kanske kommer att sitta högre upp vid bordet än vi, att du kommer att vara Herren närmare än vi, men församlingens gemenskap med oss här på jorden kan du icke få, därför att du icke har samma åsikter som vi i den eller den läropunkten” ?

I Ebreerbrevet framställs den himmelska härligheten såsom förebildad i det allra heligaste i Jerusalems tempel. Vilja vi fortsätta den bilden, så kunna vi med skäl säga, att det heliga är en förebild till den kristna församlingen på jorden. Det heliga låg utanför det allra heligaste. Genom det heliga passerade man in i det allra heligaste. Tänk nu, huru förvänt, orimligt och okristligt det är att säga till en troende kristen: ”I det allra heligaste skall du visserligen få

vara med, det erkänna vi, men i det heliga får du icke inträda såsom medlem”.

I den tredje trosartikeln framställs den kristna församlingen såsom en helig allmänlig kyrka. Denna bekännelse skrevs alldeles inpå den apostoliska tiden, medan ännu den apostoliska anden var levande i församlingen, medan man ännu visste, huru apostlarna hade gått tillväga vid församlingarnas bildande. Men då hade man icke någon tanke på, icke någon aning om olika kristna s.k. kyrkosamfund. Alla kristna på var särskild plats hörde till den kristna församlingen, icke till den eller den olika samfundsförsamlingen. Varje kristen församling på varje plats var en sann och verklig, om än ofullkomlig avbild av de heligas samfund här på jorden och av de saligas församling i himmelen. De visste, och de handlade efter sitt vetande : de visste, att det som skulle fullkomnas i himmelen, det måste begynnas på jorden, och de vinnlade sig om att genom sin enhet inför världen giva en sann, om än svag avbild av det Guds rike, som de väntade med Kristi återkomst.

Ack, huru mycken nöd, huru mycken svaghet, huru många tårar och slitningar, huru många människors andliga och eviga fördärv har icke vållats av denna sönderslitning av Guds församling, som de särskilda kyrkosamfundet åstadkommit! Gud, sänd oss din Ande, din helige Ande!

Förhållandet mellan församlingen och föreningar

Ett viktigt spørsmål är frågan om förhållandet mellan församlingen och allehanda föreningar. Vår tid är föreningsväsendets tid mer än någon föregående tid.

Att inom församlingen föreningar bildas för olika ändamål, t.ex. en musikförening, en sångförening, en söndagsskolförening, en syförening o.s.v., därom är icke annat än gott att säga. Det behöves för arbetets fördelning, emedan ingen duger till allt och ingen har tid att

vara med i allt, men för varje gren av arbetet behöves, att de därtill lämpade krafterna förena sig för att kunna något uträtta. En sådan fördelning av arbetet bör alltså av församlingen befordras och uppmuntras.

Att inom församlingen bildas en ”ungdomsförening”, som gör till sin uppgift att på något särskilt sätt verka för församlingens samt dess missions framgång och utveckling, det är även gott. Ett gammalt ordspråk säger: ”lika trivas bäst med lika”. Ungdomen är till sin natur sällskaplig, livlig, full av verksamhetslust. När dessa egenskaper helgas av Guds Ande, så bliva de av mycket stor betydelse i arbetet för Guds rike. Ungdomen vill även se särskilt resultat av sitt särskilda arbete. Det är en viss äregirighet, det är sant, men den kan vara berättigad. Icke all äregirighet är förkastlig. Aposteln Paulus kände själv en smula därav. Han säger, att han salte en ära i att predika evangelium där, varest Kristus icke blivit nämnd, på det att han icke skulle bygga på en annans grund (Rom. 15:20). Han ville ha sitt särskilda område och icke berömma sig av, vad andra genom sitt arbete uträttat (2 Kor. 10:15).

Samma känsla är det, när t.ex. särskilda församlingar eller enskilda personer åtaga sig att underhålla särskilda missionsstationer eller missionärer eller evangelister. De vilja hava dessa såsom sina egna, som de närmast kunna intressera sig för och följa med. Och det är gott.

Men är en sådan känsla förklarlig hos även äldre kristna, så är den det så mycket mer hos de unga. Om en familj har en trädgård, så vilja barnen gärna i den trädgården ha ett litet särskilt land för sig. Inga rädisor eller morötter smaka så bra som de, som vuxit just på det landet. Erfarenheten visar också, huru kraftigt och välsignelserikt denna känsla kan göra sig gällande i de ungas arbete på missionens stora åkerfält. På många ställen har församlingens ungdom genom sitt energiska arbete betalat bönehusets skuld,

reparerat bönehuset, skaffat nya bänkar eller ny orgel till det-samma o.s.v.

På många ställen äro ungdomsföreningarna inom församlingarna mycket verksamma att besöka fattiga och sjuka, att skaffa kläder åt fattiga barn, att samla annan ungdom till att höra Guds ord o.s.v. Det har sporrat dem, att de känt detta såsom något sitt eget.

Svenska Missionsförbundets hednamission har också haft mycken välsignelse av denna den kristna ungdomens särskilda verksamhet. Under år 1911 inflöt därigenom kr. 14 274:07. Ett sådant belopp hade säkerligen icke inkommit från de unga, om de icke hade haft sin särskilda hednamission. Nu underhåller ungdomen ej mindre än nio av Svenska Missionsförbundets missionärer, nämligen två i Kongo, två i Kina, två i Turkestan, två i Sunderland och en i Lappland. Dessutom en evangelist i Kina och en i Ryssland. Och det är ju högst betydande.

Om man alltså icke kan annat än glädjas över ett sådant ”föreningsväsende”, som nu är sagt, samt önska, att församlingarna och deras föreståndare må vårda sig därom, så kan man icke utan bekymmer betrakta den benägenhet, som mycket allmänt vill göra sig gällande, att bilda kristna ungdomsföreningar på sidan om församlingen. När man t. ex. läser eller hör, att på den eller den platsen så och så många unga män och kvinnor blivit omvända, och att av dem ”somliga gått in i församlingen, somliga i ungdomsföreningen”, då kan man icke glädjas så, som om det sades: ”De slöt sig alla till församlingen”. Och varför göra de icke det? Tänk, om någon hade uppmanat aposteln Paulus att bilda en kristen ungdomsförening på sidan om församlingen, vad tror du han skulle ha svarat? Säkerligen detta: ”Gån in i församlingen; I behöven församlingen och församlingen behöver eder. Där — i församlingen — mån I förena edra krafter till gemensam verksamhet efter

den nåd och visdom, Gud kan giva eder. Men utom församlingen skolen I icke stå.”

Att stå en tid i ungdomsföreningen för att sedan — längre fram, vid mer framskriden ålder — sluta sig till församlingen är, från biblisk synpunkt sett, onaturligt. De unga troende skola in i församlingen strax, om de vilja rätta sig efter Guds ord, ty församlingen är Kristi kropp, och där skola lemmarna samlas. Det finnes säkert ingen heller bland dem, som icke vet, vad Herren skulle svara, om de frågade honom: ”Bör jag sluta mig till församlingen? Bör jag göra det nu, eller bör jag dröja?”

Att så många unga troende snart gå tillbaka till världen igen, det beror nog i många fall därpå, att de försumma att sluta sig till församlingen. Många känna sig ”mer fria” och tycka, att det är ”roligare” i ungdomsföreningen än i församlingen. Men det är en farlig frihet. Det är frihet från den andliga fostran, den tukt, den ansvarskänsla, som medlemskap i församlingen medför. Men en sådan frihet leder lätt in på avvägar. Den gudaktighet, som vill ”ha roligt”, stannar i allmänhet icke länge kvar i Andens skola. Ty denna skola är icke någon lekstuga utan en uppfostrarinna till allvar, till försakelse av all ogudaktighet och världslig lusta, till rening från all köttets och andens besmittelse, till van ring i kristen tro och självuppoffrande kärlek, med ett ord, i den helgelse, utan vilken ingen får se Gud.

Man hör häremot stundom invändas, att i den kristna ungdomsföreningen finnas även sådana medlemmar, som icke själva äro avgjorda kristna, men som gärna vilja vara med de kristna. Därför blir ungdomsföreningen för dessa ofta en förgård till församlingen. Detta är utan tvivel en synnerligen viktig synpunkt.

Men det utgör alls intet skäl för de verkligt troende att också stanna utanför församlingen. Tvärtom kan detta hindra eller fördröja de andras omvändelse. Ty klart är att de troendes inflytelse till att draga de andra till Kristus och församlingen är mycket försvagad, om

de själva stå utanför församlingen. Helt annat blir det, om de såsom medlemmar av församlingen i missionssyfte söka att draga till sig andra unga, som, om de än icke äro avgjort troende, dock önska att vara med dem och kunna sägas icke vara ”långt från Guds rike” (Mark. 12:34). Erfarenheten visar också, att detta mycket väl går an. Ty i de närvarande kristna ungdomsföreningarna stå många unga troende, som tillika äro medlemmar av församlingen. Men om så är, då kunna ju alla vara det. Det skulle också utan tvivel göra deras mission bland de andra unga mycket mer framgångsrik.

Likgiltighet mot Nya testamentets lära om församlingen

Det är ganska egendomligt, att det finnes så många kristna, som kunna vara ganska trogna och samvetsgranna i att lyda Guds bud, så snart de förstå, vad dessa bud innebära, men vilka på samma gång ställa sig synnerligen likgiltiga gent emot allt, vad bibeln talar om Guds församling. Det är så som anginge det dem icke. Om de än se och gilla det, som bibeln talar, så betrakta de det såsom ”mindre viktigt”, för att icke säga alldeles oviktigt. Därigenom sker naturligtvis stor skada, ty under sådana förhållanden går den enskilde miste om den välsignelse, som ett sant och sunt församlingsliv medför. Å andra sidan går församlingen miste om den livaktighet och den kraft, som det skulle medföra, om alla sanna kristna förstode och fullt gjorde sina plikter i detta avseende.

DEN KRISTNA FÖRSAMLINGENS VÄRDIGHET

Vad betydelse den heliga Skrift tillägger den kristna församlingen, framgår tydligt av de titlar, med vilka hon där benämnes. Hon kallas:

Ett andligt hus, 1 Petr. 2:5: Uppbyggens även I såsom levande stenar till ett andligt hus för ett heligt prästerskap, för att frambära andliga offer, med välbehag mottagna av Gud, genom Jesus Kristus.

Guds byggnad, 1 Kor. 3:9: Guds medarbetare äro vi; Guds åkerfält, Guds byggnad ären I.

Guds boning, Ef. 2:22: I Kristus Jesus sammanbyggens även I till en Guds boning i Ande.

Guds hus, 1 Tim. 3:15: Guds hus är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundfäste. Ebr. 10:21: Vi hava en stor präst över Guds hus.

Guds tempel, 1 Kor. 3:16, 17: Veten I icke, att I ären ett Guds tempel, och att Guds Ande bor i eder? Om någon fördärvar Guds tempel, honom skall Gud fördärva, ty Guds tempel är heligt, vilket I ären. 2 Kor. 6:16: Eller huru kan Guds tempel stå tillsammans med avgudar? Ty I ären ett den levande Gudens tempel, såsom Gud har sagt: ”Jag skall bo hos dem och vandra bland dem, och jag skall vara deras Gud, och de skola vara mitt folk”.

Guds hjord, 1 Petr. 5:2: Vården Guds hjord, som är hos eder, och haven akt på honom, icke av tvång, utan självmant, icke av slem vinning, utan beredvilligt.

Kristi hjord, Joh. 10:16: Jag har ock andra får, som icke äro av detta fårahus, dem måste jag ock föra härtill, och de skola höra min röst, och det skall varda en hjord och en herde.

Guds församling, Apg. 20:28: Haven akt på eder själva och på hela hjorden, i vilken den helige Ande har satt eder till biskopar att

varda herdar för Guds församling, vilken han har förvärvat åt sig genom sitt eget blod.

Guds husfolk, Ef. 2:19: Alltså ären I icke numera främlingar och gäster, utan medborgare med de heliga och Guds husfolk.

Kristi brud, Uppb. 21:9: Och där kom en av de sju änglarna, som hade de sju skålarna, fulla av de sju sista plågorna, och han talade med mig och sade: Kom hit, jag skall visa dig bruden, Lammets hustru.

Kristi kropp, Ef. 1:22, 23: Och lade allt under hans fötter och gav honom till ett huvud över allting åt församlingen, som är hans kropp, dens fullhet, som uppfyller allt i alla. Kol. 1:24: Nu fröjdar jag mig i mina lidanden för eder och uppfyller i mitt kött, vad som fattas i Kristi lidanden för hans kropp, som är församlingen.

Sanningens pelare och grundfäste, 1 Tim. 3:15: Guds hus är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundfäste.

I Gamla testamentet kallas de troendes samfund de rättfärdigas församling, Ps. 1:5, de heligas församling, Ps. 89:6, 149:1, Guds folks församling, Hes. 13:9 o.s.v.

Guds helgedom, Ps. 114:2: Då vart Juda hans helgedom, Israel hans herradöme.

Guds arvedel, Ps. 28:9: Fräls ditt folk och välsigna din arvedel och var deras herde och bär dem till evig tid.

Guds hjord, Hes. 34:15: Jag skall själv föda mina får och själv anvisa dem deras lägerplats, säger Herren, Herren.

Av alla sådana ställen är det alldeles uppenbart, att redan i Gamla testamentet de rättfärdiga voro skilda såsom en Guds församling ifrån de ogudaktiga. Apostlarna skilde också alltid dem, som blevo troende såsom en särskild församling, ifrån den övriga hopen, och när inom församlingen sådana saker inträffade, som visade, att somliga dess medlemmar icke kunde vara sanna kristna, så blevo dessa uteslutna. Grundlagen för denna församlingstukt giver Frälsaren själv

i de bekanta orden: Om din broder syndar, så gå och tillrättavisa honom mellan dig och honom allena. Om han hör dig, så har du vunnit din broder. Men om han icke hör dig, så tag med dig ännu en eller två, på det att var sak må bestämmas efter två eller tre vittnens utsago. Men hör han dem icke, så säg det till församlingen. Hör han icke heller församlingen, så vare han för dig såsom och hedningen (Matt. 18:15 ff.).

Såsom det om församlingen heter, att hon är Kristi kropp, så heter det om Kristus, att han är församlingens huvud. Gud lade allt under hans fötter och gav honom till ett huvud över allting åt församlingen (Ef. 1:22). En man är sin hustrus huvud, såsom ock Kristus är församlingens huvud, och han är själv sin kropps Frälsare. (Ef. 5:23). Lika orimligt som det är, att ett huvud skall hava flera kroppar, lika orimligt är det, att den församling, vars huvud är Kristus, skall vara delad i flera genom varjehanda yttre omständigheter eller lärosatser skilda samfund.

Församlingen är köpt med Kristi blod. Så haven nu akt på eder själva och på hela hjorden, i vilken den helige Ande har satt eder till biskopar, att vårda Guds församling, vilken han har förvärvat sig med sitt eget blod (Apg. 20:28).

Församlingen är helgad och renad av Kristus. I havet tvagit eder rene, I haven blivit helgade, I haven blivit rättfärdiggjorda genom Herren Jesu Kristi namn och genom vår Guds Ande (1 Kor. 6:11). Hon är utvald av Gud ur världen för att tillhöra honom. Den jämte eder utvalda församlingen i Babylon hälsar eder (1 Petr. 5:13). Församlingen är härlig. Idel härlighet är kungadottern i sitt gemak. Av guldvirkat tyg är hennes dräkt. Hon är klädd i rättfärdighet (Ps. 45:14). Och henne vart givet att kläda sig i glänsande och fint linne, ty linnet är de heligas rättfärdighet (Uppb. 19:8). Hon är föremål för Guds särskilda nåd och välbehag. Jag, Herren, bevakar honom, stundligen vattnar jag honom, att ingen skada må vederfaras honom,

natt och dag bevakar jag honom (Es. 27:3). Hon är Guds ögonsten. Herrens lott var hans folk, Jakob var hans egendom. Han fann honom i öde land, i vilda, ödsliga öknerna, han omhulade honom, han vårda-
de sig om honom, han bevarade honom såsom sin ögonsten. Såsom en örn väcker upp sitt bo, svävar över sina ungar, tager dem, breder ut sina fjädrar, bär dem på sina vingar, så ledde Herren honom, han allena, och ingen främmande Gud jämte honom (5 Mos. 32:9-12).

Den, som fördärvar Guds församling, skall därför bli allvarligt straffad. Om någon fördärvar Guds tempel, honom skall Gud fördärva, ty Guds tempel är heligt, vilket I ären (1 Kor. 3:17).

Såsom tillhörande Gud har församlingen ingen annan Herre än Gud och Kristus. Att hon är den borgerliga överheten underdånig, och att var och en särskild kristen är underdånig dem, som här i tiden äro satta över honom, det beror uteslutande därpå, att Herren har så befallt. Om de handla annorlunda, så synda de mot Herren. Tjänaren lyder sin husbonde för Kristi skull. Undersåten lyder överheten för Kristi skull. Därför sträcker sig också deras lydning icke längre än de veta, att Herren så vill. Så snart deras överordnades bud kommer i strid med Guds bud, skall deras svar vara endast detta: ”Gud, Kristus, är vår Herre. Honom måste vi lyda. Därför kunna vi icke göra det, som I bjuden i strid emot, vad vi veta vara hans vilja”.

För denna orsaks skull har församlingen under olika tider varit föremål för världens förföljelse. Under kristendomens första århundrade uppbjodo de romerska kejsarna all sin förmåga för att utrota den kristna församlingen. Och det var icke bara dåliga kejsare, som det gjorde, utan i all synnerhet de bästa kejsarna. Detta var ock helt naturligt. De kristna kunde icke foga sig efter de romerska lagarna om avgudarnas tillbedjan. När nu den romerska staten hade sitt förnäms-
ta fäste och stöd i den romerska religionen, så var det klart, att ett omstörtande av religionen måste leda till ett omstörtande av staten. Det insågo dessa kejsare. Därför var det av intresse för den romerska

statens upprätthållande, som de förföljde den kristna församlingen. Strömmar av blod flöto, hundratusentals troende kristna blevo brända, hängda, dränkta, men ingenting hjälpte. Det stod för församlingen levande och visst: ”Kristus är vår Herre, han allena, honom måste vi lyda och följa”. Ja, då den romerska myndigheten gick så långt i eftergivenhet, att den icke begärde mer än att de kristna skulle med sina fingrar taga en smula rökelse och lägga i elden till en avguds altare, så läto de sig hellre pinas och dödas, än de gjorde som den hedniska överheten befallde.

Församlingen är underdånig Kristus, säger Paulus i Ef. 5:24. Och åter: Så haven ock I, mina bröder, blivit dödade från lagen genom Kristi kropp för att tillhöra en annan, nämligen honom, som är uppstånden från de döda, på det att vi må bära frukt åt Gud (Rom. 7:4). I tillhören Kristus, säger han i 1 Kor. 3:23.

När vi jämföra den kristna församlingens ställning nu med dess ställning då, så måste vi sucka till Gud och säga: ”Gode Gud, giv oss din Ande, giv oss samma kraft att övervinna världen, att göra oss rena från all köttets och andens besmittelse, att, utan beräkning på vinst eller förlust i lekamligt avseende, endast pröva och göra, vad som är din goda, nådiga och fullkomliga vilja”.

GRUNDVALARNA FÖR DEN KRISTNA FÖRSAMLINGENS ENHET

I Ef. 4:4-6 angiver aposteln grundvalarna för den kristna församlingens enhet med följande ord: En enda kropp och en enda ande, såsom I ock haven blivit kallade i ett enda eder kallelse hopp, en enda herre, en enda tro, ett enda dop, en enda Gud och allas Fader, som är över alla och genom alla och i alla.

Det är en enda kropp, icke flera av lärosatser och ceremonier åtskilda. Det är en och samma Ande, nämligen Guds helige Ande, som regerar i denna kropp. Det hopp, som de troende genom sin omvändelse ha fått, är också ett enda, nämligen hoppet om evig frälsning i Guds rike. De ha en enda Herre, nämligen Kristus Jesus, vilken de alla åkalla, vilken de alla vilja tjäna och följa. De ha en enda tro, nämligen tron på Kristus, som består däri, att de av hjärtat hålla sig till Kristus såsom sin Frälsare. Huru växlande de läromeningar må vara, som de omfatta, så är dock denna tillit till Kristus gemensam för dem alla. Efter alla, även de livligaste, disputationer om läromeningar kunna de vända sig i gemensam bön till samme Herre och Frälsare.

De hava vidare ett enda dop, nämligen dopet till Kristus. Märk, vilken stor betydelse aposteln här tillägger det kristna dopet, då han sätter det bland grundvalarna för de troendes enhet. Han har i dopet sett ett nåde- och frälsningsmedel å Guds sida, icke bara en symbolisk bekännelsehandling eller lydningsgärning å människans sida, såsom det nu ofta kallas och framställles. I Gal. 3:26, 27 säger han: Alla ären I Guds barn genom tron i Kristus Jesus, ty I, så många, som haven blivit döpta till Kristus, haven iklätt eder Kristus. När juden och hedningen döptes, så avklädde de sig judendomen och hedendomen samt iklädde

sig Kristus. Så sker än i dag. Om en jude tror på Kristus, kan han dock ännu vara medlem i den judiska synagogan, ja, vara ämbetsman där. Han är en jude, som tror, att Jesus är Messias. Men om han låter döpa sig till Kristus, då ikläder han sig Kristus samt är i och med det samma oåterkalleligen skild från synagogan.

På vart enda ställe, där Nya testamentet talar om dopets betydelse, framställs det såsom ett frälsningsmedel. Det är ett rationalistiskt åskådningssätt, som gör, att man icke erkänner detta utan alltid omtyder det, så att det ingenting annat blir än en bekännelsehandling eller en lydnadsgärning. Det är också på denna dopets betydelse av att vara ett frälsningsmedel, som det kristna barndopet har sin säkraste grund. Att barnet är mottagligt för Guds frälsande nåd, bevisade Frälsaren allra bäst själv, när han misslynt tillrättavise sina apostlar för att de ville förhindra mödrarna att bära fram sina små barn till honom.

Vidare säger aposteln: I haven en enda Gud och allas Fader. Hedningarna talade om många gudar. Aposteln Paulus säger därom i 1 Kor. 8:5, 6: Om ock de finnas, som kallas gudar, vare sig i himmelen eller på jorden, såsom många gudar och många herrar äro, så hava dock vi en enda Gud, Fadern, av vilken allt är, och till vilken vi äro, och en enda Herre, Jesus Kristus, genom vilken allt är, och genom vilken vi äro. Till yttermera visso säger han i 1 Tim. 2:5: Ty en enda är Gud, en enda är ock medlare mellan Gud och människor, nämligen människan Kristus Jesus.

Gud är över alla. Med dessa alla menar aposteln, såsom sammanhanget visar, de troende. Vad ordet alla innebär, måste nämligen sammanhanget på varje särskilt ställe angiva. Understundom kan det betyda alla judar o.s.v. Här visar sammanhanget, att det betecknar alla troende, och Gud är upphöjd över dem alla. Han är genom alla, säger aposteln. Med sin gudomliga kraft genomtränger han dem. Han är uti dem, d.v.s. genom sin Ande bor han i dem.

Märk för övrigt i v. 4 den dubbla stegringen: å ena sidan församlingen — Kristus — Gud; å andra sidan Anden — Kristus — Fadern. Av detta synes, att aposteln tänkt sig Anden såsom en gudomlig person och icke blott såsom en gudomlig kraft. Kristus är Andens Herre och Fadern är Kristi Gud (Ef. 1:17). Av honom har Kristus såsom gåva mottagit herradömet, såsom han själv säger i Matt. 28:18: Mig har blivit given all makt i himmel och på jord. Och Paulus säger: Gud har härligen upphöjt honom och skänkt honom det namn, som är över varje namn (Fil. 2:9). Till Fadern skall han också en gång återlämna riket och makten. Därom säger Paulus: Han överlämnar riket åt Gud och Fadern, när han har tillintetgjort varje välde och varje herradöme och makt. Ty han måste vara konung, till dess han har lagt alla fiender under sina fötter. Såsom den siste fienden varder döden tillintetgjord. Ty allt har han lagt under hans fötter. Men när han säger, att allt är honom underlagt, så är det naturligtvis med undantag av den, som har underlagt honom allt. Men när allt har blivit underlagt honom, då skall även Sonen själv varda underlagd honom, som har underlagt honom allt, på det att Gud må vara allt i alla (1 Kor. 15:28 ff.).

När man betraktar det sönderslitna tillstånd, vari kristenheten för närvarande befinner sig, när man betraktar detta, säger jag, i ljuset av vad aposteln på ovan anförda ställen talar, så måste man förvisso med häpnad fråga: ”Huru har det varit möjligt, att kristenheten under århundradens lopp har kommit så långt bort från den enkla evangeliska sanningen om den kristna församlingen?”

I 1 Kor. 3:21-23 säger aposteln följande ord: Ingen berömme sig därför av människor, ty allt är edert. Det må nu vara Paulus eller Apollos eller Kefas eller värld eller liv eller död, eller det som nu är, eller det som skall komma, allt är edert, men I ären Kristi, och Kristus är Guds.

I den kristna församlingen i Korint hade man ju börjat berömma

sig av människor. En del berömde sig av Paulus och sade: Jag tillhör Paulus, en annan del berömde sig av Apollos, en annan av Kefas, d.v.s. av Petrus. Det är ganska egendomligt, att de sade: Jag tillhör Paulus, icke bara, såsom det står i vår nuvarande bibelöversättning: Jag håller mig till Paulus. Uttrycket: Jag tillhör Paulus är mycket skarpare, och det är gentemot detta, som aposteln i följande vers säger: Icke har väl Paulus blivit korsfäst för eder, eller haven I blivit döpta till Pauli namn? Det var så långt ifrån, att Paulus ville hava den berömmelse, som dessa ägnade honom, att han tvärtom på det allra skarpaste tadar ett sådant partisinne. På samma sätt gjorde Luther, när hans anhängare började kalla sig för luteraner. Han fördömde detta på det allra mest eftertryckliga sätt. Men det hindrar icke, att de, som nu äro hans anhängare, i detta stycke handla i uppenbar strid mot hans egen vilja, och, vad som är ändå värre, att de mena sig därmed hedra Luther.

Bort därför med all berömmelse av människor! Det är ur sådan berömmelse, som alla sekter och partier ha uppkommit. Ännu i dag hava de särskilda sekterna och partierna sitt bestånd därigenom, att de berömma sig av människor, och, vad värre är, att många andliga ledare och lärare äro så tjusta av den förmenta ära, som därigenom bevisas dem, att de rent av tycka om att bliva betraktade så. Därigenom underhållas partisinet och sektväsendet. Kärleken till det egna partiet får därvid överväga och undertrycka kärleken till Guds och Kristi församling. Och det är så långt ifrån, att de inse detta, att de tvärtom räkna denna partikärlek såsom kärlek till församlingens Herre, Kristus. De äro ock så rädda för, att de skiljemurar, som nu söndra de kristna, skola bli nedrivna, att de med all kraft bekämpa ett sådant nedrivande. Ja, de kalla det för trohet emot Herren, att de så göra, medan det i grund och botten ingenting annat är än räddhåga om sin egen auktoritet, sitt eget anseende o.s.v. Huru har icke denna självkärlek och detta begär efter fåfång ära genomsyrat och fördärvat

kristenheten samt skapat avoghet, hat och bitterhet emellan dem, som annars bekänna sig tro på en och samme Herre, Kristus, en och samme Fader, nämligen Gud, och en och samme Ande, nämligen den helige Ande, samt vänta att en gång såsom Guds barn få ärva ett och samma himlarnas rike! När man närmare sätter sig in i detta, så blir det till den grad orimligt, att man måste fråga: ”Vart har allt sunt förnuft tagit vägen?” Därför bort med all berömmelse av människor! Dessa människor må vara huru fromma, huru begåvade, huru framstående i församlingen som helst. Må man tacka Gud för de gåvor, de ha, och den tjänst, de med dessa gåvor göra. Må man också älska dem för deras verks skull och deras trohets skull och deras gudaktighets skull. Men därvid skall det stanna. Allt kött är gräs, och all dess härlighet är såsom blomstret på marken, som vissnar och faller av (Es. 40:6).

För att riktigt grundligt slå ned all sådan berömmelse av människor säger nu aposteln: Allt är det edert vare sig Paulus eller Apollos eller Kefas. Dem har Gud givit eder såsom lärare. Församlingen tillhör icke dem, utan de tillhöra församlingen. De stå icke över församlingen, utan församlingen står över dem. De ha ett viktigt ämbete inom församlingen. Men det, att Paulus är apostel, är icke så stort som det, att han är medlem av församlingen. Det var icke därigenom, att han var apostel, som han var Guds barn eller arvinge till den eviga härligheten, utan därigenom, att han var medlem i den församling, som Kristus köpt åt Gud med sitt eget blod.

Men aposteln tillägger, att Gud har givit även världen åt församlingen till besittning. I den tillkommande världen skola de troende vara världens arvingar och regera med Kristus. Det var icke genom lag, som löftet gavs åt Abraham eller åt hans säd, att han skulle vara världens arvinge, utan genom trons rättfärdighet (Rom. 4). De troende skola nämligen en gång i den nya himmelen och den nya jorden (2 Petr. 3:13) regera med Kristus, såsom Paulus säger i Rom. 8:17: Men

äro vi barn så äro vi ock arvingar, nämligen Guds arvingar och Kristi medarvingar, om vi annars lida med honom på det att vi ock må varda förhäriligade med honom. Huru undertryckt, förföljd och nedtrampad församlingen i den närvarande tidsåldern än må vara, så är det likväl hon som en gång skall besitta jorden: Saliga äro de saktmodiga, ty de skola ärva jorden, säger Jesus (Matt. 5:4). I, som haven efter följt mig, I skolen i pånyttfödelsen, när människornes son satt sig på sin härlighets tron, även själva sätta eder på troner, dömande Israels tolv slakten, säger Frälsaren till sina apostlar. Men om alla de troende heter det, att de jämte Kristus skola döma den otrogna världen (1 Kor. 6:2).

Liv och död tillhöra också församlingen, d.v.s. de måste tjäna församlingen. Gud har bestämt även dem till församlingens bästa, såsom Paulus säger i Fil. 1:21: Ty för mig är livet Kristus och döden en vinning. I Rom. 14:7-8 säger han också: Ty ingen av oss lever för sig själv, och ingen dör för sig själv. Ty leva vi, så leva vi för Herren, och dö vi, så dö vi för Herren. Evad vi nu leva eller dö, höra vi Herren till. I 1 Kor. 15:19-22 säger han: Om vi allenast i detta livet hava hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste av alla människor. Men nu är Kristus uppstånden från de döda och har blivit en förstling bland de avsomnade. Ty emedan döden kom genom en människa, så kom ock genom en människa de dödas uppståndelse. Ty såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus göras levande.

Alla närvarande och tillkommande ting, av vad slag de vara må, tillhöra också församlingen, d.v.s. de måste tjäna församlingen till godo, såsom han i Rom. 8:28 säger: Men vi veta, att för dem som älska Gud, samverkar allt till det bästa, för dem som äro kallade efter hans uppsåt. Därför kan han också triumferande utbrista, såsom han gör i Rom. 8:38-39: Jag är viss därpå, att varken död eller liv eller änglar eller herradömen eller väldigheter eller de ting, som äro, eller de ting, som skola komma, eller höghet eller djuphet eller något

annat skapat skall kunna skilja oss från Guds kärlek, som är i Kristus Jesus, vår Herre.

Tänk, vilket majestät aposteln i sådana framställningar tillägger den kristna församlingen. Men nu säger han vidare: I tillhören Kristus, och Kristus tillhör Gud. Gud är Kristi huvud, och Kristus är församlingens huvud. Det säger aposteln uttryckligen i 1 Kor. 11:13: Men jag vill, att I skolen veta, att Kristus är var mans huvud, och att Gud är Kristi huvud. Kristus är Guds Kristus (Luk. 9:20), underordnad Gud så tillvida, att Fadern är fader, som fött Sonen och givit honom allt, och Sonen är son som är född av Fadern och av honom mottagit allt. Sonen skall också en gång till Fadern överlämna riket och varda Fadern underlagd (1 Kor. 15:28).

Märk vidare, vilken rangordning aposteln i de ovan anförda orden uppställer: överst Gud, därefter Kristus, därefter församlingen, därefter apostlarna. Vilken galenskap är det då icke att för människors anseendes skull slita sönder församlingen, dessa människor må för övrigt heta Paulus, Petrus, Luther eller vad annat som helst!

DE OLIKA GÅVORNA OCH ÄMBETENA I FÖRSAMLINGEN

2 Kor. 12:28 säger Paulus: Gud har satt i församlingen först apostlar, för det andra profeter, för det tredje lärare, sedan verkande krafter, sedan gåvorna att bota sjuka, att undsätta behövande, att styra och att på åtskilliga sätt tala med tungor.

Att aposteln säger: för det första, för det andra, för det tredje, det bevisar, att han här gör en bestämd rangskillnad. Näst apostlarna komma således profeterna, nämligen sådana som ha profetians ande och tala genom omedelbar gudomlig ingivelse, antingen de förkunna tillkommande ting eller uppenbara fördolda ting. Näst efter profeterna komma evangelisterna, såsom vi se av Ef. 4:11. Dessa voro apostlarnas medhjälpare i deras missionsverksamhet samt mottogo av apostlarna omedelbart det, som de förkunna för andra. Därefter komma lärarna. Det som förkunnas av apostlarna och evangelisterna eller som uppenbaras av profeterna genom omedelbar gudomlig ingivelse, det blev sedan föremål för de i församlingarna anställda lärarnas undervisning. 14:11 kallar aposteln lärarna också för herdar, med avseende på deras ämbete att föda, leda, vaka över församlingen (Joh. 21:15 f., Apg. 20:28, 1 Petr. 5:2).

Det bör observeras, huru aposteln i denna rangordning sätter i första rummet dem, som fått uppdraget att föra evangelium ut till alla folk, nämligen apostlarna, profeterna och evangelisterna. I andra rummet dem, som i sin verksamhet äro bundna vid enskilda församlingar, nämligen herdar eller lärare. Därjämte må märkas, huru aposteln här, såsom över allt annorstädes, gör en bestämd skillnad mellan profeter och lärare.

Näst efter dessa, som ha den egentliga andliga undervisningen och

herdevården såsom sin uppgift, sätter aposteln dem, som hava undergörande krafter, helbrägdagörelsens nådegåvor, hjälpbevisningen (diakonämbetet), d.v.s. de, som taga vård om fattiga, sjuka och främlingar. Därefter komma de, som hava gåvan att styra församlingen och vara dess ledare samt sist de, som hava förmågan att tala med tungor.

Rangordningen blir alltså följande: 1) Gud. 2) Kristus. 3) Församlingen. 4) Apostlar. 5) Profeter. 6) Evangelister. 7) Herdar och lärare. 8) Undergörare. 9) Helbrägdagörare. 10) Diakoner. 11) Styrelser. 12) Tungotalare.

Det är åtskilliga viktiga konsekvenser, som följa av denna ”rangordning”. Om vi då börja nedifrån, så kommer tungotalandet, som sagt, i sista rummet. Det är icke en ”högre” andlig nådegåva utan den lägsta av alla. Näst därefter kommer det mångfaldiga tjänandet med lekamliga hjälpbevisningar o.s.v. Att besöka sjuka, fattiga och eländiga för att hjälpa, uppmuntra och tjäna dem är alltså något högre i Guds ögon än att tala med tungor.

Vad för övrigt det tungotalande angår, som aposteln Paulus i 1 Kor. 14 skildrar, så är det något helt annat än det oartikulerade och de meningslösa svammel, som i spasmodiskt tillstånd utstöttes av vissa nervösa kristna samt av andra ofta betraktas såsom tungotalande. Detta senare är ingenting annat än ett uttryck av samma sjukdom, som hos de s. k. holy jumpers och holy rollers i Amerika yttrar sig däri, att de hoppa och svänga och springa upp på bord och bänkar eller kasta sig på golvet och rulla sig. Det tungotalande, som Paulus skildrar, var en Andens gåva till församlingens uppbyggelse, och däri ligger skillnaden, även om Paulus ord innehålla mycket, som vi icke förmå att förklara. Men även det tungotalandet var, som sagt, den lägsta av de andliga gåvorna.

Det andra, som vi märka i den nämnda rangordningen, är, vad som nyss påpekades, nämligen att Paulus bestämt skiljer mellan profeter och lärare.

Visserligen kunde en lärare även hava profetians gåva, men då var det en särskild andlig gåva, som icke direkt hörde till lärarekallet. Liksom man kunde vara lärare utan att äga profetians gåva, likaså kunde man äga profetians gåva utan att vara lärare. Läs sådana ställen som Apg. 2:30, 3:18, 24, 13:27, Rom. 1:2, Matt. 23 :34, Apg. 13:1, 15:32, 21:10, 1 Kor. 12:29, 14:29, Ef. 3:5.

Det tredje vi märka är, att alla de uppräknade andliga gåvornas innehavare äro underordnade församlingen. Det högsta, som aposteln, profeten, läraren är, det är icke, att han är apostel, profet, lärare o.s.v., utan att han i inre avseende är Guds barn genom tron samt i yttre ställning medlem av församlingen, en lem i Kristi kropp.

I den äldsta kyrkan voro församlingsföreståndarna flera i varje församling. Åtminstone var det i allmänhet så. De voro de äldste, de mest ansedda församlingsmedlemmarna (Apg. 20:17, 21:18). Icke alla, utan somliga av dem voro lärare. Detta kunna vi finna av 1 Tim. 5:17, där Paulus särskilt nämner de föreståndare, ”som arbeta i ordet och läran”. Men det dröjde icke länge efter apostelns död, innan lärarna började att betrakta sig samt begära att bli betraktade såsom något förmer än församlingsmedlemmar. Så uppstod ett prästestånd och inom detta en mångfaldig rangskillnad, tills man nådde spetsen i påvedömet. Det sextonde århundradets reformation bröt med denna hierarki, men så småningom gick den igen i de protestantiska kyrkosamfundet, såsom vi alla veta. Gång efter annan har den kristna församlingen i frikyrkliga rörelser inom de olika samfundet skakat av sig det prästerliga oket. Men det har i allmänhet icke dröjt länge, innan det på bakvägar kommit tillbaka igen. De som voro ledare i den rörelse, som bröt oket till höger — och ännu mer deras efterföljare — blevo ofta de, som bundo ihop det nya oket till vänster.

Icke blott i Sverige utan även i andra länder ha de frikyrkliga rörelsernas ledare kallats ”lekmannapredikanter”. De ha varit predikanter och lärare och församlingsföreståndare utan att bilda ett särskilt

andligt stånd. De ha förblivit lekmän, d.v.s. församlingsmedlemmar, som fått gåvan att lära och förestå samt fördenskull, där behovet så fordrat, blivit kallade att helt och hållet ägna sig däråt såsom åt ett särskilt yrke eller ämbete. Detta är en god och sund utveckling. Allenast må de, som fått denna kallelse, se till, att de icke frestas att tycka sig vara något för mer än övriga församlingsmedlemmar, så att de börja bilda ett särskilt stånd även de, ett stånd, stående över församlingen. Frestelsen ligger ju mycket nära till hands, och hur ofta den vunnit insteg i samt förstört sunda, frikyrkliga rörelser, därom bär kyrkohistorien vittnesbörd. Må den frikyrkliga rörelse, som på ett så glädjande och framgångsrikt sätt utvecklats i vårt land under de senaste årtiondena, genom Guds nåd bli bevarad från att lida skeppsbrott på detta grund.

”Men”, säger någon, ”lärarens och församlingsföreståndarens ämbete är dock ett ytterst viktiga ämbete och giver dess innehavare en stor myndighet”. Ja, det är det viktigaste av alla ämbeten. Apostlarna voro ett begränsat antal, profeterna uppträdde tillfälligtvis då eller då. Läro- och herdeämbetet däremot skall fortfa, så länge församlingen finnes till. Därom skola vi tala i nästa uppsats. Här vilja vi blott än en gång upprepa, att huru högt och härligt lärareämbetet än må vara, så är det dock ett ämbete inom församlingen, icke över församlingen (1 Kor. 12:28). Det högsta är och förblir det att vara en lem av Kristi kropp, som är församlingen, och det är farligt, om läraren börjar att betrakta sig såsom något högre eller förmer än detta. Det är farligt för hans ämbete, för hans person och för församlingen.

Ämbetet är en tjänst

Det ord, som i våra vanliga bibelöversättningar återgives med ämbete, betyder egentligen tjänst. Det är därför alldeles bibliskt, när man hos oss ofta säger predikotjänst i stället för predikoämbete. Detta uttryck vill inskräpa, att den, som innehar ämbetet, har fått det för att

tjäna. Och det skall han icke räkna såsom en förnedring utan såsom en ära. Det är en efterföljelse av honom, som var i begynnelsen hos Gud och var Gud, men som antog mandom och kom i världen, icke för att låta sig tjänas utan för att tjäna. Att följa honom är den högsta ära, som en lärare kan eftersträva. Det bästa man kan säga på hans grav en gång, det är, att han var en Jesu efterföljare, ödmjukade sig som han, tjänade som han.

I församlingen behövs många tjänster (1 Kor. 12:5). Egentligen skola alla dess medlemmar tjäna, var och en med sin gåva. Men dessutom måste vissa uppdrag givas åt särskilda personer. Där behövas kretsforestandare, söndagsskollärare, söndagsskolföreståndare, sångledare, styrelse, diakoner, diakoni sor o.s.v. Församlingen skall förordna sådana, allt eftersom behovet kräver. Med varje sådan tjänst följer ock en motsvarande myndighet. Högst och viktigast av alla tjänster är lärarens och församlingsforestandarens. Därför tillägges honom i Nya testamentet en motsvarande myndighet. De egenskaper, han måste hava, om han skall kunna vara en värdig lärare, beskriver Paulus utförligt i breven till Timoteus och Titus. Särskilt fordras, att han regeras av Kristi kärlek, såsom Herren sade till Petrus: Simon, Jonas son, älskar du mig, har du mig kär, så föd mina får och var en herde för dem (Joh. 21:15-17).

Lärarna kallas Guds medarbetare (1 Kor. 3:9), förvaltare av Guds hemligheter (1 Kor. 4:1), Guds sändebud (2 Kor. 5:20) herdar för Guds jord (Jer. 3:15, Joh. 10, Ef. 4:11 m. fl.), biskopar (Apg. 20:28, 1 Tim. 3:1, 2). Biskop är ett grekiskt ord som betyder uppsyningsman. Lärarna skola hava akt på församlingen och vaka över henne. De skola därför hava myndighet icke blott att trösta och hugsvala utan även att varna, förmana och bestraffa, och det icke blott i allmänhet i den offentliga predikan utan även enskilt. Så gjorde Natan, när han kom till David och bestraffade honom. Så gjorde Paulus, varom han i sitt avskedstal till biskoparna i Efesus säger: Kommen ihåg, att jag i

tre års tid, natt och dag, icke har upphört att under tårar tillrättavisa var och en särskilt (Apg. 20:31).

Till gengäld, om jag så må säga, förmanar aposteln de troende och säger: Vi bedja eder, mina bröder, att känna dem, som arbeta ibland eder och äro edra föreståndare i Herren och tillrättavisa eder, och att hålla dem i övermåttan stor kärlek för deras verks skull (1 Tess. 5:12 f.). Och i Ebr. 13:17 heter det: Lyden edra lärare och given efter för dem, ty dessa vaka över edra själar, såsom de där skola avgiva räkenskap, på det de må göra detta med glädje och icke suckande, ty detta är icke nyttigt för eder.

Var och en, som innehar någon tjänst i församlingen, den må vara mer eller mindre viktig, skall betrakta denna tjänst såsom ett uppdrag av Herren genom församlingen. Han skall därför sköta sin tjänst, så att han i allt söker Herrens välbehag, hans namns ära och hans församlings bästa. Om församlingen begär, att han skall göra något, som han finner vara oförenligt med Herrens vilja, så skall han säga nej och hellre lämna sin tjänst och foga sig efter hennes vilja.

Detta gäller i all synnerhet läraren. Han skall framför andra veta att han är Herrens tjänare i församlingen till att lära, förmana, varna, tillrättavisa o.s.v., och det i Herrens namn, med all frimodighet.

Men blir då icke på detta sätt läraren och församlingsföreståndaren något förmer än varje annan församlingsmedlem? Nej, lika litet som krets-föreståndaren, söndagsskolläraren, sångledaren, styrelsemedlemmarna o.s.v. bliva det genom sina tjänster. Det högsta de äro, jag upprepar det igen, det är församlingsmedlemmar eller med andra ord lemmar av Kristi kropp.

Församlingen liknas vid ett Guds hus, medlemmarna kallas Guds husfolk. Tänk oss nu ett vanligt hus med många barn. Somliga av dem hava särskilda sysslor, mer eller mindre viktiga. Men de bliva därigenom ingenting högre eller förmer än de övriga. Huru viktiga

deras sysslor än må vara, så förblir det högsta dock det, att de äro barn i huset, och det äro alla de övriga likaså.

”Men om församlingsföreståndaren fattar sin ställning på detta sätt, kan då icke det försvaga hans nit och ansvarskänsla?” frågar någon. Ingalunda! En sådan tanke är alldeles oriktig. Lärarens och församlingsföreståndarens nit och ansvarskänsla skola icke hava sin rot däri, att han betraktar sig såsom något förmer än en församlingsmedlem, utan däri, att han vet och besinnar, 1:0) att det är Guds församling, Kristi brud, Kristi kropp han är satt att vårda, 2:0) att det är Herren själv, som givit honom detta uppdrag, 3:0) att han en gång skall inför Herren avlägga räkenskap för sin förvaltning. Är icke detta nog för att hålla hans nit och ansvarskänsla vid liv, då sover han och bör vakna upp. Ett nit och en ansvarskänsla, som ha sin rot däri, att församlingsföreståndaren känner sig stå över församlingen, skola ovillkorligen leda till prästvälde. Märkvärdigt och lärorikt är det ock att se, huru kyrkohistorien visar, att det just gått så inom de olika samfundet. Därpå har följt förslappning och sömn, tills Gud, uppväckt ”lekmannapredikanter” igen, som satt liv i de döda benen.

Låt oss därför hålla den rätta ordningen! Var och en tjäne troget med den gåva, som han fått, på det sätt, som han kan, på den plats, där han står. Har någon fått ett särskilt ämbete i församlingen, det vare mer eller mindre viktigt, så förvalte han det med all trohet, såsom en Herrens tjänare, till församlingens välsignelse, en Kristi träl till församlingens tjänst. Han må ock vara gläd och tacka Herren, som ansett honom duglig och utvalt honom till denna tjänst. Men framför allt må han glädjas och tacka Gud för det högsta av allt, nämligen att han får vara en lem av den Kristi kropp, som är församlingen.

DEN KRISTNA FÖRSAMLINGENS UPPGIFT TILL SIN EGEN UPPBYGGELSE

Den kristna församlingens uppgift är tvåfaldig, dels att själv uppbygga sig på sin allra heligaste tro, uppbygga sig till en mer innerlig kärlek, trofasthet, gudsfruktan och alla kristliga dygder, dels att draga andra människor till Herren Jesus, på det att också de måtte bli omvända och frälsta.

Vad nu angår det första eller församlingens uppbyggelse, så talar Nya testamentet mycket därom. I Apg. 9:31 står det om den äldsta församlingen: Församlingen hade frid över hela Judeen, uppbyggande sig och vandrande i Herrens fruktan, och förökades genom den helige Andes förmaning. I Rom. 14:19 säger aposteln Paulus: Alltså jaga vi efter det, som hör till friden, och det, som hör till den inbördes uppbyggelsen. Märk det starka uttrycket: jaga, icke bara vinnlägga oss, utan vi jaga efter den inbördes uppbyggelsen. Och i kap. 15:2 säger han: Var och en av oss må behaga sin nästa till det goda, till uppbyggelse. När aposteln i 1 Kor. 14 talar om församlingsmöten, så lägger han särskilt vikt på, att allt måste ske till församlingens uppbyggelse. Den, som profeterar, talar för människors uppbyggelse och förmaning och tröst (v. 3.) Och åter: Eftersom I nitälsken om andliga gåvor, så söken, att I till församlingens uppbyggelse mån överflöda i dem (v. 12). Och åter: När I kommen tillsammans, så har var och en en sång, han har en undervisning, han har en uppenbarelse, han har en tunga, han har en uttydning: må allt ske till uppbyggelse (v. 26).

I 2 Kor. 10:8 säger han: Den makt, som Herren givit mig, har han givit mig till edert uppbyggande. Och åter: Inför Gud tala vi i Kristus, men alltsammans, mina älskade, för eder uppbyggelse (2 Kor. 12:19). I Efesierbrevet talar han även mycket om denna sak. I

kap. 2:20 liknar han församlingen vid en byggnad, som är uppförd på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv, i vilken varje byggnad sammanfogas och växer till ett heligt tempel i Herren, i vilken även I sammanbyggs till en Guds boning i anden. Och i kap. 4:11 säger han, att Gud insatt i församlingen apostlar, profeter, evangelister, herdar och lärare för de heligas fullkomnande, till tjänsts verk, till Kristi kropps uppbyggelse. Och längre ned (v. 15, 16) talar han om, huru hela församlingkroppen växer till sin egen uppbyggelse, därigenom att var och en enskild medlem verkar efter måttet av den nåd, som är honom given. Och i v. 29 förmanar han: Intet ruttet tal må gå ut ur eder mun, utan om något är gott till uppbyggelse, där så behöves, på det att det må medföra nåd åt dem, som höra.

I en kropp är det ju alltid så, att de enskilda lemmarnas sundhet och kraft å ena sidan bidraga till men å andra sidan också själva äro beroende av hela kroppens sundhet. Därför böra alla lemmarna samverka till, att hela kroppen må bli sund, vetande, att det helas väl är deras eget väl.

Om denna sak talar aposteln i 1 Kor. 12, när han säger: Kroppen är icke en enda lem utan många. Om foten sade: Emedan jag icke är hand, är jag icke av kroppen, så följer därav icke, att han icke är av kroppen. Och om örat sade: Emedan jag icke är öga, är jag icke av kroppen, så följer därav icke, att det icke är av kroppen. Om hela kroppen vore öga, var bleve då hörseln? Om han hel och hållen vore hörsel, var bleve då lukten? Men nu har Gud satt lemmarna, var och en särskild av dem, i kroppen, eftersom han har velat. Men nu är det många lemmar men en enda kropp. Men icke kan ögat säga till handen: Jag har icke behov av dig; eller åter huvudet till fötterna: Jag har icke behov av eder. Utan de lemmar i kroppen, som synas vara svagare, äro mycket mer nödvändiga, och dem, som vi anse vara mer vanärade i kroppen, dem omgiva vi med större ära, och våra skamliga

kläda vi anständigare. Men våra anständiga lemmar hava icke behov därav. Men Gud har sammanfogat kroppen, givande åt den ringare större ära, på det att det icke må vara söndringar i kroppen, utan att lemmarna må hava omsorg om ett och detsamma, för varandra. Och antingen en enda lem lider, så lida alla lemmarna med, eller en lem varder förhärligad, så glädja sig alla lemmarna med. Men I ären Kristi kropp och lemmar efter vars och ens del.

Det är farligt att ställa sig utanför församlingen

Det är mycket märkvärdigt, att det finnes så många kristna, för vilka denna viktiga sak synes vara utan någon egentlig betydelse. De kunna gå där alldeles enstaka för sig själva vid sidan om församlingen. De ha intet behov av församlingen, icke heller känna de några förpliktelser gentemot församlingen. De handla alldeles, som om ögat sade: ”Vad bryr jag mig om kroppen, icke har jag några förpliktelser mot kroppen, icke har jag något behov av kroppen. Jag vill vara för mig själv.” Vad skulle det bliva av kroppen, om alla lemmarna tänkte så, och vad skulle det bliva av lemmarna själva? Församlingsgemenskapen är ett av de viktigaste medlen till den enskilde troendes uppbyggelse, helgelse och uppfostran för himmelen. Ju innerligare denna är, desto sundare 'blir församlingskroppen och desto större välsignelse har den enskilde av gemenskapen med honom.

Nu kan någon säga: ”Ja, men då jag icke känner något behov av församlingsgemenskap, varför skall jag då vara med?” Därpå svara vi: Att du icke känner något sådant behov, är uppenbarligen ett fel uti din tro och din gudaktighet, ett fel, som behöver avhjälpas så snart som möjligt. Du säger kanske också: ”Jag känner inga förpliktelser till församlingen. Jag vill vara allena med min Herre Jesus. I honom har jag nog, och de enda förpliktelser jag känner äro mina förpliktelser till honom.” Nåväl, men hur kan du tala om förpliktelser till honom utan att känna några förpliktelser till församlingen, som är hans

kropp? Kan det vara ett verkligt sunt andligt liv i dig, som icke har något öra, något öga, något hjärta för, vad Herren och hans apostlar i Nya testamentet tala om församlingssamfund och de enskilda kristnas plikt att, var och en i sin mån, bidra till församlingens uppbyggelse, Kristi kropps uppbyggelse, som aposteln kallar det i Ef. 4:12? Se, vilken innerlig kärlek Herren Jesus har till församlingen! Se ock, vilken kärlek apostlarna ha haft till densamma! Huru har icke Paulus hjärta brunnit för församlingens bästa, för församlingens renhet och helgelse? Hör, huru han i Apg. 20 talar till församlingens förståndarna i Efesus, huru han i församlingen där hade tjänat Herren såsom en träl med all ödmjukhet och många tårar och frestelser och icke hållit undan något av det, som var församlingen nyttigt, så att han icke förkunnat det för dem och lärt offentligt och i husen, samt huru han natt och dag icke upphört att under tårar tillrättavisa var och en särskilt. Om en sådan kärlek till församlingen är främmande för dig, vad kan det då vittna om ditt personliga förhållande till honom, som är församlingens huvud, nämligen Kristus Jesus?

Låt oss taga denna sak allvarligt till hjärtat. Vad hjärta du har för församlingen, som är Kristi kropp, det är ett viktigt vittnesbörd om, vad hjärta du har för Kristus, som är församlingens huvud.

Var med i församlingen

Därför var med i församlingen. Gör vad du kan med de gåvor, som du har, för att i din mån medverka till församlingens uppbyggelse. Du kan göra det därigenom, att du i ditt umgänge talar väl om församlingen, efter behov uppmuntrar församlingsmedlemmarna, förmanar dem, lekamligen hjälper dem, besöker sådana, som äro fattiga och sjuka, för att uppmuntra och trösta dem och således vara dem till uppbyggelse. Vidare därigenom att du kommer med på församlingens enskilda möten för att där bedja med, sjunga med, avlägga vittnesbörd om den nåd, som är dig vederfaren o.s.v. Du skall icke tän-

ka, att det ingenting betyder, om du kommer med eller icke, då du tilläventyrs ingen gåva har att tala eller på annat sätt uppträda. Nej, det betyder mycket bara det att du är med. Om församlingsmedlemmarna komma med allesammans, så att de bliva många, så blir det icke allenast varmt i rummet utan även varmt i hjärtat. Men när de församlingsmedlemmar, som komma tillstädes, äro mycket få, knappt så många som bänkarna i bönehuset, då blir det kallt i rummet, och då blir det kallt i själva församlingen. Alla känna en kylande inverkan.

Många gånger hör man klagas över, att det är så lojt och kallt och sömnigt i den och den församlingen, och alla önska en uppväckelse. Men hur skola de kunna vänta denna uppväckelse, om de gå spridda från varandra, den ene här, den andre där? Må de komma tillsammans för att gemensamt bedja, sjunga, läsa Guds ord o.s.v. Ofta får man höra: ”Det är icke något trevligt på församlingsmötena, och därför går jag icke dit”. Men det är alldeles oriktigt resonerat. Tvärtom bör du säga: ”Det har nu en tid icke varit något trevligt på församlingsmötena; det beror nog därpå, att de äro så få, som varit med där, samt att dessa få, likasom jag själv, kommit dit utan något egentligt intresse. Detta skola vi icke låta fortfara längre. Vi måste börja att komma tillsammans mangrant igen”. Var viss, att om så sker, så skola församlingsmötena visserligen icke bliva ”roliga”, ty församlingen är icke någon andlig lekstuga, men de skola bliva vad bättre är, uppbyggliga.

Vanligt är också, att församlingsmedlemmar hålla sig borta från församlingen och dess möten, emedan de se så mycken skröplighet hos de andra. Det är, som kände de sig själva för fromma för att vara med i så skröpligt sällskap. Men i stället borde de säga: ”Ack, Herre Gud, vilken nåd är det icke, att jag, som är en så skröplig lem, ändå får vara med i församlingen och deltaga uti dess möten!”

När man ser troende bliva loja, världslikställiga, så att man har

anledning att undra, huru det står till med deras andliga liv, vad kan orsaken därtill vara? Jo, orsakerna kunna vara många, men en av de viktigaste är nog den, att de bliva borta ifrån församlingen och dess uppbyggelsemöten. När man ser människor bliva omvända och troende, men sedan inom kort falla av och gå tillbaka till världen igen — i synnerhet är detta fallet med de unga — vad kan då vara orsaken? Ofta ingen annan än den, att de försumma att sluta sig till församlingen. De ställa sig utanför, och då går det för dem, såsom det går för den, som i stället för att gå in i det varma huset, ställer sig därutanför. Han fryser. Han fryser kanske till sist ihjäl.

Därför kom med vid församlingsmötena. Tänk även på, att du därmed giver ett gott exempel för andra. Kommer du däremot icke med, så inverkar det kylande och förlamande på andra.

Men när du kommer, så se till, att du även försöker att få andra med, som kanske äro mera likgiltiga. Säg till dem: ”Käre broder, kära syster, kom med. Vi skola gå upp till församlingen. Vi behöva det så väl för vår egen del, och församlingen behöver, att vi också komma med. Därför låt oss nu följas åt och bedja Gud, att han må välsigna församlingen genom oss och oss genom församlingen”. Se, det vore ett äkta kristligt tal. Tänk, vilken uppbyggelse det skulle bliva för församlingen, om alla församlingsmedlemmar grepes och livades av en sådan ande!

Därför kom med. Jag upprepar det än en gång: Kom med. Du har blivit bjuden på kaffe eller te till en vän. Svara och säg: ”Tack för bjudningen, men jag kan icke komma, ty det är församlingsmöte i dag, och dit vill jag gå. Det vore bra, om även du komme med.” Det är ruskigt väder i dag, och du känner dig olustig att gå ut, men tala till dig själv och säg: ”Om det gällde att vinna 5 eller 10 kr., så skulle icke vädret avskräcka mig, och varför skulle jag då låta det avskräcka mig, när det gäller att vinna uppbyggelse i tron och själv vara till uppbyggelse för andra?”

Du känner dig loj och kall i dag och har därför icke synnerlig lust att gå till församlingssamlingen. Men låt icke djävulen bedraga dig utan tala i stället till dig själv och säg: ”Ack, jag är så kall. Jag behöver gå dit för att bli uppvärmd. Jag känner mig så död, jag bör gå dit för att få liv igen. Jag känner mig så svag, jag behöver gå dit för att uppmuntras och stärkas och uppbyggas genom allas gemensamma tro och bön och sång”.

Se, så skall ett rätt församlingssinne visa sig. Men har du också detta församlingssinne? Prova dig själv inför Gud och låt honom säga dig, huru det står till.

Nu hör jag någon invända: ”Men jag har icke tid och kan icke komma ifrån för att vara med på församlingssamlingarna mer än någon enstaka gång”. Ja, det kan vara alldeles sant, och om så är, då är du ursäktad. Men tänk efter, om du verkligen icke har tid. Du offerar tid på saker, som äro ganska onödiga, ja, kanske till och med ohälsosamma, eller hur? Och så känner du dig icke ha tid att komma med på församlingssamlingarna! Men tänk efter: brukar du också ursäkta dig med, att du icke har tid, om du blir bjuden på ett kalas eller annan liknande tillställning?

Ack, gode Gud, giv förstånd och giv liv uti din församling och alla dess medlemmar!

MEDLEN TILL FÖRSAMLINGENS UPPBYGGELSE

De medel som skola användas till församlingens inre uppbyggelse, äro Guds ord, bön och sång samt Herrens nattvard.

Guds ord kan därvid användas dels såsom predikan, dels i form av bibelsamtal. Bägge delarna kunna även förenas, så att den, som leder, börjar med en kort betraktelse över den föreliggande texten och sedan lämnar församlingens medlemmar tillfälle att framställa frågor eller att yttra sina tankar om det lästa eller talade. Sker nu detta i gudsfruktan och ödmjukhet samt med tillämpning på det enskilda livet och dess olika förhållanden, så kan en sådan stund bli mycket uppbygglig. Men därtill fordras, att den, som leder, väl förberett sig och studerat sig in i texten.

En god sak vore, om man vid sådana stunder började mer använda läsning av goda stycken ur uppbyggelseskrifter. Det är stor skada, att sådan läsning kommit så ur bruk, som den gjort. Ty dels vore det för predikanterna gott att icke behöva ständigt och jämt tala, dels vore det gott för församlingen, som därigenom mången gång skulle få en bättre uppbyggelse. Att man säger, att församlingen icke tycker om, att predikanten läser, det är nog i många fall misstag. Vad församlingen vill höra, det är ett gott Guds ord, framfört på ett levande, personligt sätt. Men däri ligger felet, att konsten att läsa väl innantill är så sällsynt. Och ett ännu större fel är det, att alla tro, att de kunna den konsten, och att de därför mena sig icke behöva någon övning däri.

Den skönaste sång tar sig ingenting ut, om den sjunges illa, och alldeles sammalunda förhåller det sig med det uppbyggligaste stycke, om det läses illa. Huru upplyftande är det däremot icke att höra en god sång sjungas väl eller ett gott skrivet stycke läsas med liv och

värme. Men skall detta kunna ske, då måste den, som sjunger eller läser, väl förbereda sig därpå. Jag tvivlar på, att någon verklig mästare i sångens konst giver sig till att offentligen sjunga en sång ”på rak arm”. Han vill på förhand ”sjunga igenom den” för sig själv, och det icke en utan flera gånger. Och så skulle en föreläsare handla. Han skulle flera gånger för sig själv genomläsa det, som han ämnar föreläsa. Då kan han tillägna sig innehållet, så att läsningen kan bli ledig, personlig och varm.

Vi ha icke många predikanter, som så noga tänkt på detta. Men det är skäl att de börja, ju förr desto hellre. Låt mig anföra ett exempel. Bekant i hela vårt land var lektor ödman. Han höll inga tal, men han läste goda stycken och läste dem så, att stora skaror med livligt intresse hörde på honom. Men han förberedde sig. Om en annan person hade trätt upp och på rak arm läst samma stycken, så skulle det ha tagit sig helt annorlunda ut.

Vad som giver det muntliga föredraget företräde framför det lästa, det är personligheten, men den kan läggas in även i det lästa, om den läsande först gjort dess innehåll till sin personliga egendom genom att grundligt sätta sig in däri.

Vad angår sången, så har den stor betydelse för uppbyggelsen i församlingen. Men med den står det icke så bra till, som det borde. Det sjunges för litet och det sjunges för lamt. Det är väl sällan en sång på 5 eller 6 verser sjunges hel och hållen. Man sjunger ”de två första verserna” eller ”den första och den sista versen”. Och dock borde det sjungas mycket. Den gemensamma sången är ju det enda sättet för församlingen att i sin helhet aktivt deltaga i uppbyggelsen. Och därpå bör läggas stor vikt. Annars blir församlingen avvand' att sjunga, och det är väl detta, som väsentligen gör, att sången blir lam. Här behöves bättring, och här har predikanten en viktig uppgift.

Den gemensamma bönen, då än den ene än den andre träder upp och beder högt, har alltid haft stor betydelse för uppbyggelsen. Men

där behöves också mångenstädes bättring. Många, som så uppträda, äro så lågmälda, att icke ens halva församlingen hör, vad de säga. Somliga äro också för långa i sina böner, så att deras böner låta mindre såsom bön än såsom föreläsningar, dels för Gud, dels för folket. Och det verkar störande. Därför när du beder högt, så se till, att du verkligen har något att bedja om, att du vidare är kort och talar högt, så att församlingen ej behöver anstränga sig för att höra.

Till medlen för församlingens uppbyggelse hör vidare firandet av Herrens nattvard. Men skall den medföra all den välsignelse, som den är ämnad till, då måste församlingen rätt uppfatta dess betydelse samt fira densamma på ett däremot svarande sätt. Hon måste då först och främst akta sig för det betraktelsesätt, som i nattvarden icke ser något annat eller mer än en ”brödsbrytelse” eller en ”åminnelsemåltid”, där brödet och vinet endast ”avbildar” Kristi lekamen och blod.

När aposteln Paulus förklarar Frälsarens instiftelseord: ”detta är min lekamen”, ”detta är mitt blod”, så säger han: Välsignelsens bägare, som vi välsigna, är icke han Kristi blods gemenskap? Det bröd, som vi bryta, är icke det Kristi kropps gemenskap? (1 Kor. 10:16).

Vad skulle det tjäna till att välsigna bägaren och brödet, om de endast vore avbilder? Att välsigna församlingen kunde väl ha någon betydelse, men att välsigna dessa avbilder av Kristus det vore ju lika meningslöst som t. ex. att välsigna en tavla, föreställande Kristus på korset eller dylikt. Paulus säger icke heller, att vinet och brödet är Kristi blods och kropps avbild utan Kristi blods och kropps gemenskap. Om han hade menat avbild, så hade han kunnat säga det. Men nu säger han gemenskap, därför att han menar gemenskap. Men gemenskap betyder, att brödet och vinet, när de så blivit välsignade, hava Kristi kropp och blod i gemenskap med sig, så att vi med brödet få Kristi kropp och med vinet Kristi blod.

Den reformerta kyrkan menar, att genom nattvardens utvärtes medel gives en andlig kraft från Kristus. Men Paulus säger icke

Kristi Andes utan Kristi kropps gemenskap. Och om han menade det förra, varför sade han då det senare? Var han en så ovanligt dålig skribent, att han icke kunde uttrycka, vad han menade? Låt oss därför hålla fast därvid, att här i nattvarden är en Kristi kropps och blods gemenskap.

Huru verklig denna sak var för Paulus, det visar han, då han säger: Ett enda bröd är det, en enda kropp äro vi de många, ty alla hava vi del av det enda brödet (v. 17). Huru skulle han kunnat tala så, om han menat, att brödet endast var en avbild av Kristi kropp? Nej, då hade han kunnat säga: ”Det bröd, som vi på olika tider och olika platser äta i nattvarden, avbildar en och samma Kristi kropp, och emedan vi, som tro, äro en enda kropp, så avbilda vi det genom att äta detta bröd”. Men nu talar han tvärtom: ”Emedan vi äta av det ena och enda brödet, så äro vi en enda kropp”. Och huru är det möjligt? Jo, därigenom att detta bröd är Kristi kropps gemenskap. Det för med sig Kristi kropp och gör därigenom oss, som äta det, till en enda kropp i honom.

Denna Kristi kropps verkliga meddelelse genom brödet betonar Paulus ytterligare, när han säger, att den, som ovärdigt äter och dricker, gör sig skyldig till en förbrytelse på — måne brödet och vinet? Nej, utan på Herrens kropp och blod, som brödet och vinet ha i gemenskap med sig (1 Kor. 11:27).

Man har kallat denna uppfattning vidskepelse. Men här är frågan den: Har aposteln Paulus betraktat saken så? Är detta Nya testamets lära? Att kalla detta vidskepelse därför, att vi icke äro i stånd att fatta det med vårt förstånd, det är oberättigat. Hela Guds frälsningsråd skulle då bli en vidskepelse. Ja, även vårt lekamliga och naturliga liv är fullt av saker, som vi icke kunna fatta, men som likväl äro verkligheter, vilka ingen kan förneka.

”Men”, invänder någon, ”är då icke nattvarden en åminnelsemåltid? Herren säger ju själv: Gören detta till min åminnelse”. Jo, den är

en åminnelsemåltid också, men icke bara detta utan något mycket mer, nämligen i främsta rummet en måltid, däri Herren giver oss sin lekamen att äta och sitt blod att dricka, och det så verkligt, att om den, som äter och dricker, gör det på ett ovärdigt sätt, icke besinnande, att det är Herrens kropp (1 Kor. 11:29), så gör han sig skyldig till en förbrytelse på Herrens kropp och blod (v. 27). Det är därför nödvändigt, att vi, när vi skola begå Herrens nattvard, pröva oss själva, om vi hava det sinnet, att vi kunna göra det på ett värdigt sätt (v. 28).

Men vad angår denna värdighet, är först att märka, det Nya testamentet aldrig talar om värdiga eller ovärdiga nattvardsgäster. Ty alla äro ovärdiga. Men det talar om ett värdigt eller ovärdigt sätt att begå nattvarden, och även den ovärdigaste kristen kan begå densamma på ett värdigt sätt, d.v.s. på ett sätt, som överensstämmer med nattvarens väsende.

Därtill hör dels ett rätt sinne, dels ett tillbörligt yttre skick. Till det rätta sinnet hör, att den nattvardsfirande i känslan av sin ovärdighet ödmjukar sig inför Herren, bekänner sina synder, enfaldigt tror på Kristus och längtar efter nåd av Gud att kunna leva i sanning heligt samt att han icke hyser agg i sitt hjärta emot nästan. Till det tillbörliga yttre skicket hör, att han i klädsel, åtbörder o.s.v. iakttager ett anständigt och värdigt uppförande.

Vi må icke tro, att det yttre skicket är utan betydelse. Om en människa kommer till ett högtidligt gästabud, så vet och känner hon mycket väl, att det icke alls gör detsamma, huru hon kläder sig eller annars uppför sig. Det säger sig självt, att hon bjuder till att uppföra sig på ett i allo värdigt sätt. Må vi göra så, även när vi fira Herrens nattvard. Det är ock huvudsakligen om det yttre skicket aposteln talar, när han framhåller vikten av ett värdigt och faran av ett ovärdigt nattvardsfirande.

I den svenska katekesen står, att nattvarden är instiftad för Herrens lärjungar, och det är rätt. Alltså bör den icke firas tillsammans

med den ogudaktiga världen. Det är Herren Jesu lärjungar, som skola komma tillsammans till denna heliga måltid. Att skrymtare möjligen blanda sig in bland dem, det kunna de icke hjälpa. Herren är den, som dömer över hjärtan, där det yttre levernet är kristligt. Men med dem, som föra ett uppenbart världsligt liv, böra de troende icke ha gemenskap i Herrens nattvard.

Vidare säger katekesen alldeles rätt och bibliskt, att nattvardens ändamål är, att lärjungarna må genom densamma befästas i gemenskapen med Herren Jesus och med varandra inbördes. Bättre kan icke talas om den saken, och någon utläggning behöves icke.

Det är sorgligt, att det gives så många kristna, som äro ganska likgiltiga för denna heliga måltid. De förstå icke dess innebörd och ha därför ingen rätt uppfattning av dess vikt för deras egen och för församlingens uppbyggelse, eller, med andra ord, för deras befästande i gemenskapen med Kristus och med församlingen. Gud hjälpe till det bättre!

Församlingstukten

Till församlingens inre uppbyggelse hör vidare församlingstukten. Om den säger aposteln Paulus: Vi förmana eder, mina bröder, tillrättavisen de oordentliga, trösten de klenmodiga, tagen eder an de svaga, varen långmodiga mot alla (1 Tess. 5:14). Församlingen är ännu icke fullkomnad utan skröplig. Inom henne behöves därför förmaning och tillrättavisning. Här felar en på ett sätt, där en annan på ett annat sätt, varför Luther icke har så orätt, när han liknar församlingen vid ett lasarett. Och överallt behöves hjälp. Det svaga skall stärkas, det kränka skall helas, det brutna skall förbindas, det förskingrade skall föras tillbaka, och det borttappade skall uppsökas (Hes. 34:4). Tvister skola biläggas och frid skall stiftas, där misshälligheter uppstått. Däri skola alla församlingens medlemmar deltaga. Framför allt tillkommer det visserligen dem, som äro satta till herdar,

att härvidlag hava akt på hjorden, i vilken den helige Ande har satt dem till biskopar att vårda Guds församling, vilken han har förvärvat sig genom sitt eget blod (Apg. 20:28). Men dessa komma icke långt, om de icke hava stöd och hjälp av de enskilda församlingsmedlemmarna själva, så att var och en i sin stad gör vad han kan för att förmana, stödja, rätta och upphjälpa, där han ser något, som icke är bra. Därför förmanar Paulus i de ovan anförda orden icke blott lärarna utan bröderna i allmänhet att tillrättavisa, trösta o.s.v. Det är en svår men synnerligen viktig gärning.

I Gal. 6:1 f. förmanar Paulus ”bröderna” sammalunda och säger: Bröder, om ock en människa skulle oförvarandes falla i någon överträdelse, I, som ären andlige, fören den så beskaffade tillrätta i saktmodts ande, seende på dig själv, att icke även du må varda frestad. Bären varandras tyngder, och på detta sätt skolen I uppfylla Kristi lag. En församlingsföreståndare kan icke hinna att vara tillstädes överallt, därför böra bröderna hjälpa till.

Och se nu, huru det skall gå till. Om din broder faller, så skall du icke löpa till för att trampa på honom, icke heller löpa ut för att skvallra och utbasuna hans fall. Nej, du skall löpa till för att hjälpa upp honom, och det icke så, att du hårdeligen säger: ”Huru har du kunnat bära dig åt på ett sådant sätt? Tänk så illa du handlat och vilken skada du gjort” o.s.v., utan så att du i saktmodig ande säger: ”Käre broder, jag ser, att satan har frestat dig och att du har stupat; må Gud genom sin nåd hjälpa dig upp igen. Hos honom är mycken förlåtelse och hjälp, att du må övervinna frestelserna”. Det skall förvisso synnerligen behaga Gud, att du så gör. En annan gång kan det hända, att du faller, och då skall Gud sända dig någon, som i samma kärleks och saktmodts ande för dig till rätta igen. Vi behöva alla varandra. Och Herren har ordnat församlingen så, att var och en enskild medlem skall hava stöd och hjälp av henne samt hon ha stöd av var och en enskild.

Om denna sak säger Herren själv i Matt. 18:15 f. Om din broder har syndat, så gå och tillrättvisa honom mellan dig och honom allena. Var rädd om honom, gå icke ut för att skvallra och förtala, utan låt det stanna mellan dig och honom allena, och gör, vad du kan, för att hindra, att andra få veta därom. Om nu din broder hör dig, så har du vunnit din broder. Han höll på att gå förlorad. Men du vann honom åter åt Herren. Men om han icke hör dig, så tag med dig ännu en eller två. Lämna honom icke åt sitt öde. Tänk icke: han är oefterrättlig. Giv honom icke förlorad, ty han kan möjligen ännu räddas. Gör ännu ett försök. Om du det icke gör, så kan du bli orsaken därtill, att han verkligen går förlorad. Tag med dig ett par förtrogna bröder, som kunna hjälpa dig. Möjligen skall han då inse och erkänna sin synd och sålunda bli räddad. Men om han icke heller hörsammar dem, så säg det åt församlingen. Möjligen kan församlingen bli medel till hans räddning. Men om han icke heller aktar församlingen, så vare han för dig såsom hedningen och publikanen. Då må man uppgiva all kristlig brodersgemenskap med honom; då må han uteslutas ur församlingen.

Församlingstuktens ändamål

Märk av det föregående, huru angelägen Herren är om den felandes upprättelse och räddning. Dit skall också all församlingstukt syfta. Innan uteslutning sker, skall med tålmod och innerlig kärlek allt göras för den syndandes upprättelse. Därom skriver predikanten Norberg följande tankvärda ord:

”Uteslutning är en allvarlig åtgärd, som icke bör tillgripas, förrän alla andra åtgöranden äro försökta och befunna fruktlösa. Och under alla förhållanden bör ingen uteslutas, förrän säkra bevis föreligga, att fullständig andlig död inträtt. Man bör på det andliga området liksom på det lekamliga skilja mellan sjukdom och död. Icke ens dödskamp är detsamma som död. Var och en skulle rysa, om han finge höra, att

någon blivit utburen i likhuset, medan han låg och kämpade med döden. Men att placera en församlingsmedlem bland de andligen döda, medan man ännu inte är säker på, att livet flytt, det rysa inte många för. Och dock är det något ännu vida värre.”

”Den kristliga församlingstukten består till väsentligaste del i att enskilt och personligt förmana, bestraffa och tillrättavisa och detta med ’allt eftertryck’, såsom aposteln uttrycker sig. Församlingstukten har till syftemål den fallnes upprättande men icke församlingens räddning undan de ogudaktigas försmädelser. Må de ogudaktiga gärna smäda, om blott en själ därunder kan räddas.”

Märk särskilt de sista orden. Somliga anse, att församlingstukten skall vara till att rädda församlingens anseende inför världen. Bort med en sådan synpunkt! Församlingen skall se efter, vad som behagar Gud, och honom behagar det mest, att hon gör allt för att frälsa själar.

I Hes. 34:4 straffar Herren Israels herdar, därför att de icke stärkte det svaga, helade det kranke, förbundo det brutna och förde det förskingrade tillbaka, icke uppsökte det borttappade utan med hårdhet och med stränghet rådde över dem.

Om fariséerna säger Frälsaren, att de bundu tunga och odrägliga bördor tillsammans och lade människorna på skuldorna. Fariséerna drevo alltjämt och jagade folket med sina bud, varigenom folket förtyngdes. I deras predikan fanns ingenting annat än: ”Du skall göra det”, och ”du skall icke göra det”. Att förbinda de sargade och att läka de kranke, upprätta de fallna och trösta de bedrövade, det förstodo de icke. Nej, lägga på, bara lägga på, börda på börda och sten på börda, det var vad de förstodo.

Sammalunda givas ock ibland oss sådana predikanter, vilka med bara bud och stadgar binda och förtrycka samveten. I deras predikningar äro idel föreskrifter, om huru man skall vaka, bedja, avlägga synden, med trohet bruka nåden och nådemedlen, vandra i helgelse

o.s.v., vilket allt gör att själarna bliva utarmade, suckande, fridlösa och olyckliga. Talar man med dem om detta, så svara de: ”Bjuda vi folket något annat än vad Guds ord bjuder? Befaller icke Guds ord, att man skall bedja, vaka, strida o.s.v.?” Alltså mena de, att de göra rätt och väl i det, som de göra. Men att trösta de bedrövade, läka de sargade, predika evangelium för de fattiga samt visa dem till Guds Lamm för att rättfärdigas genom tron på honom utan gärningar, det förstå de sig icke på. Nej, tala de om nåden, så sker det med mycken försiktighet, med många ”om” och ”men” och många varningar, så att det ser ut, som vore för dem ingenting så äventyrligt som att tala om nåd. Att utropa, att allt är redo, att var och en, huru ovärdig, huru oren, huru förtappad han än är, har en öppen och fri tillgång till nådastolen, och det just nu, utan att behöva vänta en enda timme — det synes dem vara en alldeles förskräcklig predikan. Men följderna blir ock den, att själarna, i stället för att lösgöras, tvärtom alltmera bindas och komma aldrig till den barnaskapets frihetsande, i vilken vi ropa: Abba, käre fader! Det blir aldrig hos dem ett förtroligt barnaförhållande till Gud. Sonen ensam gör själarna fria.

Stränghet och allvar i församlingstukten

Det felas i församlingstukten mycket ofta på det sättet, att man tänker, att stränghet och allvar äro en och samma sak. Det är ett stort misstag. Liksom på det lekamliga området en läkare måste särskilt varsamt umgås med och hantera de sjuka, som tilläventyrs ha fallit och brutit av sig en arm eller ett ben eller skadat ryggen, så måste också inom församlingen stor varsamhet och försiktighet användas, på det att den som fallit och syndat och som skall förmanas, må känna, att det verkligen är fråga om hans upprättelse. Där förekomma ibland mycket svåra omständigheter, och den ene har svårt att sätta sig in uti, vilka våldsamma frestelser en annan kan vara

utsatt för. Mycket tänkvärt är det, som predikant Norberg därom skriver i en uppsats i Göteborgs Veckotidning. Han säger nämligen:

”Det gives församlingsmedlemmar, som kämpa en förtvivlad kamp mot mäktiga begär. De falla och stå upp och falla igen. Så är t.ex. händelsen med dem, som vackla under rusdrycksbegäret. Och det är ju mycket ohyggligt att se en församlingsmedlem komma berusad. Sker det gång på gång, så är det inte underligt, om medlemmar, som inte se mer än ruset, yrka på personens omedelbara uteslutning. Men har man stått dylika försvagade andar något närmare och sett deras uppsåt, deras bön och allvar i bättre stunder, så är man icke lika fort färdig med sin dom som vissa andra. Ty få de vacklande sjä-larna ett kärleksfullt stöd, så att de känna, att man har allvar med deras räddning, så visar erfarenheten, att många av dem kunna räddas.”

Jag har själv sett liknande exempel. Jag har skrivit därom i boken: Brukspatron Adamsson. Det är lätt att stöta bort och fördöma sådana svaga kristna eller, såsom det heter, ”överlämna dem åt Guds barmhär-tighet”, på det att man med ett kristligt talesätt må överskylla ett okristligt handlingssätt. Jag vet också, att vad jag där skrivit, har tjänat till att rädda många troende Guds barn från förtvivlan.

”Ja”, säger någon, ”men han kunde gärna låta bli att göra så där. Varför skall han bära sig åt så? Det är ju skamligt. Det är en vanära för Herrens namn och en skam för församlingen” o.s.v. Ja, du kan möjligen ha rätt i det, men var icke så alldeles morsk av dig. Det är farligt att vara morsk, isynnerhet emot dem som äro svaga. Det är inför Gud större ära för församlingen att stödja dem än att stöta bort dem, att hjälpa upp dem än att trampa ned dem. I hela Bibeln finnes icke ett hårt ord emot de svaga, och därför bör det icke heller finnas i de troendes mun eller i församlingens mun ett sådant ord. Ja, om det också går därhän, att någon måste uteslutas ur församlingen, så må han då lämna densamma med den känslan: ”Församlingen gjorde vad den kunde för att rädda mig”. Den känslan skall snarare föra honom

till sinnesändring och omvändelse än om han lämnar församlingen med den känslan att hon har handlat orättvist eller obarmhärtigt emot honom.

Den offentliga gudstjänsten

Till församlingens uppbyggelse hör såsom en väsentlig del den offentliga gudstjänsten, på samma gång som den även sträcker sig ut till dem, som stå utanför. Att rätt ordna och leda samt göra den uppbyggelig och tilldragande, är därför en av församlingens viktigaste uppgifter.

Den offentliga gudstjänstens huvuddelar äro bön, sång och predikan. Vanligen betraktas predikan såsom det väsentligaste, de andra delarna mera såsom bihang. Det är dock icke rätt. Det ena är lika viktigt som det andra. Det ena sammanhänger på det närmaste med det andra.

Guds ords predikan tillkommer i första rummet predikanterna. Därom skola vi tala längre fram. Men även de övriga församlingsmedlemmarna hava att taga del däri och det på många sätt. En församlingsföreståndare kan med sin predikan föga uträtta, därest han icke har församlingen såsom stöd bakom sig. Församlingsmedlemmarna kunna genom sitt förhållande väsentligt bidra till framgången av hans predikoverksamhet, men också icke oväsentligt hindra densamma.

Jag vill därför här giva dem några råd, som jag ber, att de måtte noga beakta och efterfölja.

Kom med på predikningarna

Det första rådet är då: Kom med på predikningarna! Det är klart, att man icke kan vänta, att de oomvända skola känna sig särdeles benägna att komma till de offentliga gudstjänsterna, om de se församlingsmedlemmarna vara loja och försumliga däri. Därtill kommer

ännu en annan sak, nämligen att det för predikanten är en stor uppmuntran att se församlingens medlemmar närvarande, däremot mycket nedslående att sakna deras närvaro. Det bör ju också var och en förstå, att det måste uppmuntra honom, när han ser, att de visa intresse för hans verksamhet, men däremot verka förlamande, om de visa sig likgiltiga. Var och en predikant vet också, vilken väsentlig skillnad det är mellan att predika för fullt hus och att predika för tomma bänkar.

Församlingens talrika närvaro har därför en väsentlig betydelse för den kraft, den frimodighet och den glädje, varmed predikanten predikar. Många gånger, då en församling klagar däröver, att dess predikants predikningar äro torra, så beror detta ledsamma förhållande på församlingen själv. Om hon genom att talrikt och mangrant infinna sig visade intresse för predikantens verksamhet, så skulle hans predikningar snart bliva mycket mer livaktiga och innehållsrika. När församlingen säger: ”Vår predikant håller på att bliva för gammal på platsen, vi skulle behöva en ny predikant”, så skulle hon i stället säga: ”Gud vare oss nådig och hjälpe oss att mera intressera oss för och deltaga i vår predikants arbete, att uppmuntra och stödja honom, så att det må bliva mer livaktighet och kraft i honom”. Alltså: kom med!

Kom i tid

Mitt andra råd är detta: När du kommer, så se till att du kommer i tid. Det kan icke nekas, att tillfällen givas, då det är omöjligt för en person att komma till predikan i rätt tid. Många troende äro tjänare i världsliga hus, där man icke har något intresse av att ordna måltidstimmarna så, att tjänarna må få tillfälle att besöka kyrkan eller bönehuset. Dessa måste man därför ursäkta, när de komma sent. Somliga kunna också av andra fullkomligt giltiga anledningar vara hindrade att infinna sig till gudstjänstens begynnelse. Men de äro i regel jämförelsevis mycket, mycket få.

Att det i allmänhet går an att komma i rätt tid, det kan man se vid

sådana tillfällen, då någonting särskilt är å färde. Då kunna åhörarna — även sådana, som annars ha för vana att komma sent — infinna sig en halvtimme, ja en timme, innan det skall börja, för att försäkra sig om plats. I de allra flesta fall beror det sena ankommandet bara på slarv och sömnaktighet. Det finns personer, som hava för sed att alltid komma för sent. Börjar gudstjänsten kl. 10, så klaga de, att den börjar för tidigt. De kunna icke komma förrän en kvart över 10. Flyttar man då fram gudstjänsten till kl. halv 11, så komma de tre kvart till 11, och flyttar man fram den till kl. 11, ja då komma de kanske 20 minuter över 11. Det är såsom en regel för dem att alltid komma för sent, och detta gäller icke blott oomvända utan även många kristna. De äro icke vakna över sig själva i detta avseende, kanske icke heller i många andra avseenden. Skam till sägandes händer det också ofta, att medan tjänarna komma i rätt tid, så kommer herrskapet en kvart eller en halvtimme för sent. Ja, i många troende hem gör man sig icke någon synnerlig möda att i hushållsgöromålen ställa så, att vare sig man själv eller tjänarna må kunna komma till kyrkan i rätt tid, om ens att de komma alls.

Många mena, att bara de komma till predikans början, så komma de tids nog. Men utom det, att de därigenom gå miste om välsignelsen av den gemensamma bönen och sången, så göra de även skada därmed. Det verkar störande för predikanten att från predikstolen se, huru de komma gående, den ene efter den andre, medan han själv och församlingen sjunger — i synnerhet om detta gående fortsätter en lång stund efter predikans början.

Det verkar störande för församlingen, när de komma för sent och därigenom draga uppmärksamheten till sig. Ännu mer störande verkar det, när de försöka tränga sig in i bänkar, som redan äro i det närmaste fullt besatta. Huru skola de, som redan sitta i bänken, kunna fortsätta att med andakt och uppmärksamhet sjunga, när de bli på detta sätt störda?

Jag förstår mycket väl, att de flesta, som komma så där sent, icke tänkt på denna sak. Därför har jag velat fästa deras uppmärksamhet därpå, och jag hoppas, att det har skett med god verkan. Var god kom i tid. Och är du absolut hindrad och således antingen måste komma sent eller icke komma alls, så kom, men vinnlägg dig då att komma så obemärkt som möjligt, på det du må undvika att störa andra.

Nu hör jag någon säga: ”Ja, jag vill mycket gärna vara med, men det är rätt ofta alldeles omöjligt”. Och sådana fall givas. Där är t.ex. en moder med många barn och liten hjälp; hon måste mången gång stanna hemma hos dem. Där är en annan, som har sjukt i hemmet och måste stanna hemma för att vårda den sjuke, där åter en annan, som måste göra ett sjukbesök o.s.v. Ja, nog givas sådana fall. Men av dem, som bliva borta från sammankomsterna, är det säkert icke tio på hundra, som äro hindrade av dylika giltiga orsaker. Var äro då de nittio? Kanske hör du till dem, och var är då du, just du, som läser detta?

”Ja”, säger du, ”det är nog skröpligt med mig i den här delen såsom i mycket annat.” Nåväl, vinnlägg dig då om att bättra dig och bed Gud om nåd att kunna göra det. Ty när man kommit in i en ond vana, så behöves det verkligen Guds nåd för att komma ur den.

Bed för predikanten

När du nu skall begiva dig till sammankomsten, så bed för dig själv, för predikanten och för församlingen. Mången kristen, som klagat, att han icke fått något av predikan, har sig själv att skylla. Han har icke bedit Gud att få något. Mycket, mycket ofta är detta fallet. Men det tänker man icke på. Man skyller hellre på predikanten. ”Han är torr”, säger man. Det kan också hända. Men det kan mycket ofta bero därpå, att du och andra troende icke ha bedit för honom. Och vem bär då skulden?

Det händer ofta, att den ene troende får den allra största välsignelse

av en predikan, medan den andre ingenting erfar. Detta kan icke bero på predikanten. Nej, det beror därpå, att den förre kom hungrande och törstande efter livets ord och bedjande Gud både för sig och för predikanten. Den senare däremot kom slö och likgiltig utan någon andlig hunger, utan någon bön. Men tror väl någon, att han tänker därpå, erkänner sin synd och beder Gud om förlåtelse? Nej, i stället kanske suckar han: ”Ack, att Gud gåve oss en annan predikant, ty den här är ingenting att höra”.

”Men kan då icke predikanten och hans predikan ha något fel?” frågar du. Jo, predikanterna äro mycket felaktiga och skröpliga i förhållande till det tunga ansvar, som vilar på dem. Men därför skulle du genom din bön och ditt intresse hjälpa dem till det bättre. Gör du det — säg: gör du det? Och så skulle du bedja för dig själv, att Gud måtte giva dig öron att höra. Ty den, som är döv, hör icke ens åskans dunder utan tycker, att det är alldeles tyst. Du skulle bedja, att han gåve dig en rätt andlig hunger. Ty även den bästa och sundaste mat smakar ingenting i dens mun, som icke är hungrig. Men är där en rätt hunger för handen, så kan den allra enklaste och tarvligaste spis smaka som himmelskt manna.

Den gamle gudsmannen Rosenius berättade för mig om ett tillfälle, då han hade predikat så dåligt, att han skämdes att visa sig för folket. Han stannade därför kvar i sakristian, till dess folket hade skingrat sig. Men han fick ändock sällskap av den bekante sångförfattaren Ahnfelt, som han bjudit hem till sig på middag. Medan de följdes, gick Ahnfelt och grät helt tyst. Rosenius tänkte: ”Nu går han och gråter över, huru uselt jag har predikat”. Emellertid tog han mod till sig och frågade: ”Varför gråter du?” — ”Jo”, svarade Ahnfelt, ”det har hänt mig i dag, vad som sällan händer, att Guds ord rört mig till tårar”. Förvånad frågade Rosenius: ”Skämtar du med mig, eller har du icke märkt, huru jag har haft det i predikstolen?” Nu var det Ahnfelts tur att bli förvånad. Men snart förstodo de förhållandet.

Ahnfelt hade kommit dit bedjande, hungrande och törstande efter livets ord, och Gud hade genom en tarvlig predikan mättat hans själ. Huru är det? Kanske du har något att lära av denna händelse?

Tro icke, att predikanten kan skaka predikan ur rockärmen, så att han icke behöver din förbön. Tro icke heller, att du är så andlig, att du icke behöver bedja om öron till att höra och hjärta till att förstå och mottaga. O, huru mycket av ordets ädla säd spilles icke vid vägen även för de troende bara därför, att de icke allvarligt behjärta denna viktiga sak!

Predikanten behöver förbön. Till och med aposteln Paulus bad, att de troende skulle bedja för honom, att ord måtte givas honom till att med all frimodighet kungöra evangeliets hemlighet (Ef. 6:19.) Och du själv behöver genom bön bereda dig till att mottaga Guds ord, så att det blir dig till verklig välsignelse. Att så många kristna få så liten uppbyggelse, när de höra Guds ord, det beror gemenligen därpå, att de icke bedja Gud om öron till att höra och hjärtan till att lydaktigt mottaga ordet. Pröve var och en sig själv i detta avseende!

Bed för åhörarskaran

Men icke allenast för dig själv och för predikanten skall du bedja utan även för församlingen eller åhörarskaran i allmänhet. Att bedja för denna är ett missionsarbete. Vi kunna icke förklara huru den enes förbön kan inverka på den andre, men det är i alla fall en verklighet. Det mesta av de verkligheter, som vi känna till äro oförklarliga, men de äro icke dess mindre verkliga. Så är det även med förbörens välsignelse. Det är en stor och salig verklighet, att jag kan genom mina böner inverka på dem, som jag beder för. Det är ett hemlighetsfullt, andligt samband mellan människor, och det beror därpå, att ingen människa står enstaka för sig själv. Var och en utgör en lem i ett sammanhängande helt, alldeles såsom de särskilda lemmarna i en kropp stå i förbindelse med varandra och inverka på varandra genom

den kropp, i vilken de äro lemmar. Säg därför i hjärtats enfaldighet: ”Ack, Herre Gud, hjälp predikanten att predika. Hjälp mig att höra och hjälp hela åhörareskaran, att alla måtte få ögon till att se, öron till att höra och hjärtan till att lydaktigt mottaga det, som du talar”.

Det är förskräckligt att tänka på, huru detta försummas och huru mycken andlig uppbyggelse, som därigenom går förlorad, huru mycken andlig kraft, som därigenom blir förspild. Låtom oss ändra vårt sinne och vårt liv i detta avseende.

Tag familjen med dig till predikan

När du går för att höra predikan, så se också till, att du icke går allena, utan att du försöker få någon annan med dig. Försök först att få hela ditt eget hus med dig. Undanröj alla hinder och framför allt undvik att själv ställa till hinder. Det senare är mycket vanligt fastän människor i allmänhet icke tro det. När kristna t.ex. på söndagen ställa till med särskilt vidlyftig matlagning, icke bara för familjen utan ock för främmande, som de ha inbjudit, vad är det annat, än att de själva lägga hinder i vägen för sig och familjens övriga medlemmar att gå och höra Guds ord? Undvik allt sådant. Gör matlagningen och annat på söndagen så enkelt som möjligt.

Judarna voro förbjudna att göra upp eld i sina hus på sabbaten, och det budet iakttaga de gudfruktiga judarna än i dag med stor noggrannhet. Låt oss följa deras exempel, icke precis så, att vi icke göra upp eld på söndagen, men så, att vi undvika att på söndagen göra sådant, som kan göras undan på lördagen eller sparas till måndagen: Då blir både man och hustru och barn och tjänare i vanliga fall lediga att gå och höra Guds ord.

Jag var en gång närvarande vid ett missionsmöte i Uppland. Jag bodde hos en gästgivare, som även hade andra gäster. När vi skulle äta frukost, så förundrade jag mig över, att så oerhört mycket mat stod på bordet. Men jag fick snart förklaring. Alltsammans var tillagat

dagen förut. När vi hade ätit, breddes en stor, vit, ren duk över hela bordet. När vi kommo tillbaka ifrån bönehuset, drogs duken av, och vi åto middag. När middagen var över, breddes duken dit igen. Vi gingo på eftermiddagsgudstjänst i bönehuset. När vi kommo tillbaka, drogs duken av och vi åto vår kvällsvard. Gästgivaren sade till förklaring: ”Se, jag vill, att allt mitt folk skall vara med på missionsmötet, och därför ha vi lagat till och satt fram all maten på förhand”. Det var en förträfflig lärdom.

Långt ifrån att vi till söndagen skulle ställa till med vidlyftigare matlagning än på vardagarna, borde vi då ha det enklare än annars. Så böra vi även laga, att vi intaga våra måltider i god tid före gudstjänsten, så att vi må slippa att på ett feberaktigt sätt jakta för att hinna till kyrkan eller bönehuset i rätt tid. Ty ett sådant jaktande upprör sinnet, såsom blåsten upprör vattnet, och det tager alltid en stund, innan sinnet hinner lugna sig. Men under den stunden kan mycken välsignelse gå förlorad.

Se, huru det går till, om någon särskilt beryktad predikant kommer till ett ställe. Då visar det sig, huru lätt annars verkliga hinder kunna undanröjas. Och då rusa människorna till, så att huset blir proppfullt en god stund innan predikan begynner. Varför skulle det icke gå an att en annan söndag också undanröja hindren?

Alltså säga vi sålunda: ”I dag är det söndag. I dag skola vi stiga upp i god tid och äta frukost i god tid, så att allt är undangjort så tidigt, att vi med lugn kunna lämna hemmet och gå till bönehuset eller kyrkan. Sedan handla vi på samma sätt till middagen”.

Vad beträffar barnen, så bör man taga även dem med, därest de icke äro alltför små. Vi böra vänja dem att vara med i församlingen, vänja dem att sitta stilla. Och det är icke så svårt, som man tror. Jag har från predikstolen oräkneliga gånger sett små barn sitta så lugnt och stilla, att de kunnat tjäna till mönster för många äldre. Barnen böra redan från tidiga år vänjas att vara med. Visserligen kan den

vanan sedan bliva bortlagd, det är sant, men i de flesta fall kommer den nog att under uppväxten och sedan längre fram i tiden sitta kvar samt för dem vara en maning att fortsätta med att höra Guds ord, då tillfälle därtill gives. Goda vanor äro icke att förakta, ehuru det ofta talas föraktligt om dem. Vänjer man t.ex. barn vid renlighet från de späda åren, så var viss, att den vanan i allmänhet sedan hänger i. Sammalunda om man vänjer dem vid att gå med och höra Guds ord, så var viss, att den vanan kommer att välsignelserikt inverka på hela deras tillkommande liv.

Nu invänder någon: ”Det är dock icke alltid möjligt, att alla medlemmar av en familj kunna gå och höra Guds ord. Där finnas t.ex. små barn, spädbarn, som någon måste se till”. Ja, det är alldeles rätt, och därom är det icke heller tal. Men att det understundom är nödvändigt, att någon stannar hemma, det utgör ingen ursäkt för dem, som utan nödfall stanna hemma och låta sig hindras av saker och ting, som de själva ställa till och som kunde undvikas, om det uti dem vore en verklig nitälskan att få gå och höra Guds ord. Pröve var och en sig själv. Då skall du få se, att ditt syndaregister är större, än du kanske varit van att tro.

Försök att även få andra med

Du bör lägga dig vinning om att söka få andra personer med till predikan. Du har bekanta, som kanske icke bruka gå och höra Guds ord. Kan du icke säga dem: ”Käre, kom med och hör nu. Låt oss följas åt till bönehuset eller kyrkan”. Man klagar icke sällan däröver, att det är så litet folk, som går och hör Guds ord, och man skyller då gärna på predikanten. Men det är orätt. Om församlingens medlemmar själva icke göra något för att draga folk till att höra Guds ord, ja, kanske själva äro ganska försumliga att gå, hur kan man då begära annat, än att det skall bliva litet folk i kyrkan?

Det berättas om den store predikanten Spurgeon i England, att

han en gång fick brev från en församling, däri man bad honom skaffa församlingen en predikant, som kunde fylla kyrkan. Han hade nämligen ett seminarium för utbildande av predikanter. Han svarade, att någon så stor predikant hade han icke, att han kunde fylla en hel kyrka. Församlingen skrev tillbaka: ”Vår mening var, att vi skulle få en predikant, som genom sin begåvning kunde draga folk till kyrkan, så att hon bleve full”. Därpå svarade Spurgeon: ”Draga folk till kyrkan, det skall församlingen göra”.

Må alla församlingsmedlemmar tänka allvarligt på denna viktiga sak. Pröva dig själv. Gör du någonting för att draga andra människor med dig, när du går till kyrkan? Du bor i samma hus som många andra människor. Du träffar dem. Du samtalar med dem om allehanda ting. Men ber du dem någonsin följa med till kyrkan? Säkert är, att om de troende gjorde detta flitigt, så skulle kyrkor och bönehus snart bliva så fulla av folk, att det bleve svårt att bereda alla plats.

”Men”, säger du, ”de vilja icke komma. Det lönar sig icke att bjuda dem”. Huru kan du veta det, när du icke gör något försök? Och om de icke vilja följa med första gången du bjuder dem, eller andra, eller kanske icke heller den tredje, så giva de vanligen vika den fjärde eller femte gången. Det upprepade bedjandet och trugandet har en stor inverkan på människor. Därför: vad som icke lyckas för dig första gången, gör om det en gång till. Det skall kanske lyckas då. Och lyckas det icke, så har du emellertid det goda samvetets vittnesbörd, att du har gjort vad du kunde. Och det vittnesbördet är förvisso icke litet värt. Har du det verkliga? Du måste kanske inför en sådan fråga slå ned dina ögon och erkänna din försumlighet. Men stanna icke vid det, utan bed Gud, att han hjälper dig ifrån denna synd, ty försumlighet är också synd. Du skall förvisso få se, att om du bara börjar, så skall det gå lättare och lättare. Varje gärning, som man upprepar, går för varje gång alltid lättare att göra, och framgången skall förvisso icke utebliva. Men

framför allt annat nödvändigt är, att du beder Gud giva dig nåd och kraft därtill, annars går det icke.

Låt oss gå ett steg vidare. Du känner t. ex. en familj, där det är svårt för modern att komma ut och höra Guds ord. Hon har många barn, måste ensam uträtta alla husliga sysslor o.s.v. Du däremot är ensam och ledig. Tänk, om du skulle gå till den där modern och säga henne: ”Jag vet, att du gärna vill gå och höra Guds ord, men att det är dig nästan omöjligt. Nu har jag kommit hit för att hjälpa dig. Tag på dig och gå. Jag skall sitta hemma hos dina barn och se om dem och ditt hus, medan du är borta. Jag har alltid ledigt och kan gå och höra Guds ord, när helst jag vill”. Tror du icke att sådant skulle vara en Gud behaglig gudstjänst?

Eller där känner du någon, som ligger sjuk, som gärna vill höra Guds ord. Du kunde gå till honom eller henne och säga: ”Jag vill sitta här hos dig och läsa Guds ord för dig, så att icke din stackars hustru behöver vara hindrad att gå till kyrkan eller bönehuset. Jag skall också läsa och sjunga för dig. Sedan kan jag själv i afton bliva i tillfälle att gå i kyrkan, men nu på förmiddagen skall din sjukbädd vara min kyrka”. Tror du icke, att en sådan handling skulle komma i åminnelse för Gud? Men har du verkligen tänkt på detta? Har du tänkt på, vilken välsignelse du sålunda skulle kunna vara till?

Du svarar kanske: ”Församlingen har en bibelkvinna, vars uppgift det är att besöka sjuka och fattiga att läsa och bedja med dem”. Men det är precis detsamma, som om en församlingsmedlem ursäktade sin försumlighet att bekänna Herrens namn med att säga: ”Församlingen håller en predikant, och det är han som skall predika och bekänna Herren”. Nej, här behöva vi vara predikanter och bibelkvinnor och medhjälpare och medhjälparinnor allesammans, såvitt vi vilja vara verkliga kristna. Ingen får stå överksam på torget. Till alla säger Herren: Gå in och arbeta i min vingård. Och han har lön i beredskap åt var och en, som det gör, en lön, som består dels i ett gott samvetes

vittnesbörd och den frid, som följer därav, dels i mycken annan välsignelse, både här i tiden och sedan i evigheten. Vill du gå miste om den lönen eller vill du nå den?

Tag sångboken med dig och sjung med

Men nu är du på väg till gudstjänstssammankomsten, och du har bedit för dig själv, för predikanten och för församlingen. Har du det? Du är också nu i rätt tid, så att du icke kommer för sent och stör andra, som redan äro där. Det är väl så? Nu återstår en fråga: Har du tagit sångboken med dig? Det är många, många, som komma till gudstjänstssammankomsterna men hava ingen sångbok. De tycka, att de komma tids nog, om de komma, just när sången skall sluta och predikanten skall börja. Vilka dåraktiga människor! Andra åter finnas, som väl ha sångboken med sig, kanske även ha den uppslagen framför sig, men icke sjunga med, utan bara sitta och titta hit och dit. Därigenom blir sången i församlingen sömning och släpig, utan värme och liv, och så går en väsentlig del av uppbyggelsen förlorad. En kraftig och livlig sång är ett väldigt medel att öppna hjärtats dörrar för att höra och mottaga Guds ord i predikan. Den är också ett väldigt medel till att liva och stärka predikanten, att öppna hans hjärta och mun. Det finnes ingen predikant, som icke skall predika minst dubbelt bättre efter en kraftig församlingssång än efter en sömning, livlös och släpig sång. Därför: tag sångboken med och sjung. Om du icke har någon vacker röst, så gör det just ingenting, och om du icke har någon egentlig sånggåva, så att du kan vara en av dem, som leda sången, så har du nog så pass mycken sånggåva, att du kan följa med. Den som icke har förmåga att draga, har väl ändå i allmänhet förmåga att sitta på och låta sig dragas.

Det var en gång i Uppsala. Jag skulle predika, och jag satt nästan som livdömd i mitt inre. Jag kände mig alldeles icke duglig till att predika den gången. Det skulle hava varit för mig den största välgär-

ning, om någon annan predikant kommit tillstädes, så att jag fått skicka fram honom. Men medan jag satt och funderade på detta i predikantrummet, så var det en dalkulla, som ute i församlingssalen med en klar och härlig röst stämde upp och sjöng: ”Ack, saliga stunder, som Jesus oss ger, då nådenes under han själen beter” etc. Livaktigheten i hennes sång ryckte hela församlingen med sig, och det var, som om en elektrisk ström hade gått igenom hela min varelse. Jag fick en oförklarlig lust att predika, så att om någon hade erbjudit mig hundratals kronor för att jag skulle låta bli, så hade jag svarat: ”Nej, den här gången måste jag predika”. Så mycket kan församlingssången inverka på predikanten. Och sedan får församlingen igen det genom predikan. Var viss på det. O, att alla församlingsmedlemmar visste och besinnade, huru de hjälpa predikanten genom en livlig och kraftig sång!

En kraftig och frisk sång har en ofantligt stor kraft att gripa folk. Många gånger har jag läst i svensk-amerikanska tidningar, att sången i de svenska missionsförsamlingarna, liksom i svenska församlingar i allmänhet, är släpig och loj. Det bör icke så vara. Men det är så på många ställen. Mycket hedervärda undantag förekomma likväl.

Ur min egen erfarenhet kan jag meddela, att när jag kommer till ett ställe, där man sjunger lojt och släpigt, så blir jag själv loj och trög. Det är, som om en röst sade till mitt hjärta: ”Här är ingen mottaglighet för Guds ord”. Är däremot sången livlig och kraftfull, då går det liksom en elektrisk ström igenom min varelse.

Somliga församlingar hava i sina bönehus ett antal exemplar av sångboken till utlåning åt dem, som komma dit utan att själva ha sångbok med sig. Detta är en nödfallsåtgärd, och det vore gott, om alla bönehus följde det exemplet. Ty till bönehuset komma ju även sådana, som icke höra till församlingen och som icke äga någon sångbok. För dem är det därför av värde att få låna en sådan. Må bara icke de, som höra till församlingen och som äga sångbok, lämna den

hemma, i tanke att de kunna få låna ett exemplar i bönehuset. Nöd-hjälpslån äro avsedda för sådana, som behöva låna, men icke för andra. Kom nu ihåg även detta.

Hör andäktigt på

Men nu börjar predikan, och nu ha åhörarna även åtskilligt att iakttaga. Det kan sammanfattas i tre ord: Andäktigt höra på. Det säger sig själv, att de icke skola prata med varandra, att de icke skola sitta och titta hit och dit utan, som sagt, vara uppmärksamma. Den som förlorar sammanhanget, han förlorar mycket. De skola icke heller sitta och bläddra i sångboken, under det att predikan pågår. Allt sådant där verkar störande på dem, som sitta bredvid, och på predikanten, ifall han ser det. Och det gör han, ifall han har goda ögon. Tro icke, att detta är småsaker. En liten, icke fullständigt släckt tändsticka kan åstadkomma en eldsvåda, varigenom en hel stad brinner ned.

En svårighet är det för sådana, som ha barn med sig i kyrkan. Barnen ha stundom svårt att sitta stilla, och det kan ju verka störande för grannarna. Men om de, som ha barnen om hand, syssla alltför mycket med att få dem stilla, så verkar det ännu mer störande.

Det var en gång år 1864. Jag predikade en sommarafton i Hjälmsersuds kyrka i Småland. Där voro åtskilliga mödrar, som hade små barn med sig. Barnen voro ostyriga, och det var t.o.m. ett par av dem, som kommo ut ur bänken i stora gången. Det störde mig mycket. Jag avbröt min predikan och sade till mödrarna, att de måste gå ut med barnen. De lydde icke. Efter en stund avbröt jag predikan och sade, att om de icke ginge ut med barnen, så måste jag gå ned ifrån predikstolen. Det verkade naturligtvis. Men efter predikans slut sade den bekante predikanten Carl Andersson till mig: ”Så skall du aldrig mer säga, ty du skall veta, att många mödrar finnas, som aldrig skulle kunna komma ut och få höra ett Guds ord, om de icke finge taga sina barn med sig”.

Jag glömmer aldrig denna läxa. Den verkade hos mig en sådan revolution, att jag från den stunden aldrig har känt mig störd i min predikan däraf, att mödrar haft barn med sig, som varit ostyriga eller som skrikit. I allmänhet hör jag det icke. När jag från predikstolen sett mödrar hava ett ivrigt arbete med att hålla sina barn stilla och tysta, så har det flera gånger hänt, att jag brutit av predikan för att säga till dem, att de icke skulle vara oroliga för sina barn. Jag har även förmanat de övriga åhörarna att icke låta störa sig av dem. Därvid har jag alltid anfört de ord, som Carl Andersson sade till mig. Det är nog många mödrar, som tyckt, att detta varit det uppbyggligaste i hela predikan. Jag ville också på allvar förhålla predikanter att icke vara otåliga, när dylikt händer. En sådan otålighet kan vara lätt förklarlig, men den är också lätt övervinnlig. Det har jag, som nu är nämnt, erfarit på mig själv.

Understundom har jag från predikstolen sett, huru mödrar arbeta på att hålla sina barn vakna under predikan. Det är alldeles onödigt. Därmed göra de barnen ingen nytta. Men de störa sig själva och sina grannar. Låt barnen sova, när de äro sömniga. De ha ingen uppbyggelse av att med skakningar hållas vakna.

En mycket gudfruktig och präktig flickskoleföreståndarinna berättade för mig en gång, huru en missionär från Afrika hade besökt hennes skola. Hon bad, att han skulle hålla aftonbön med barnen. Det gjorde han. Men han kunde icke den konsten att sluta. De stackars sömniga flickorna såg bedjande på föreståndarinnan. Hon förstod, vad de menade, och nickade åt dem. De förstodo också hennes mening. Efter ett ögonblick låg de alla med nedlutade huvuden i sina händer och sov. Men missionären fortsatte. Det var förståndigt gjort av föreståndarinnan, men den mannen passade icke till missionär. Han kom ock sedan hem till Sverige och blev präst.

Sitt kvar till slutet

Till god ordning vid den kristna församlingens gudstjänst hör även, att åhörarna sitta kvar till slutet. Det är ett gränslöst oskick att komma 10—15—20 minuter efter sedan gudstjänsten är börjad eller att avlägsna sig 10—15 minuter, innan den är slut. Naturligtvis kunna stundom viktiga skäl föranleda sådant, och då äro ju de senkommande och de tidigt gående ursäktade. Men jag är viss, att detta icke är förhållandet i ett fall av tio. I de övriga nio fallen är det allenast tanklöshet. Lika litet som ingångspsalmen är en ingångsmarsch, lika litet är utgångspsalmen en utgångsmarsch. Ja, jag har stundom sett personer, som icke väntat till utgångspsalmen utan stigit upp för att avlägsna sig, just när jag börjat läsa Herrens välsignelse. Det bör inom församlingen bildas en stark opinion mot detta. Och är du själv en slarv, så bör du börja att yttra din opinion emot dig själv. Vad skall sådant där tjäna till? Må de, som göra sig skyldiga därtill, besinna, att de icke allenast själva gå förlustiga om välsignelse, utan att de även störa andra, och det borde de ha försyn för.

Tag del i kollekten

En icke oviktig del av gudstjänsten är den i vanligheten därmed förenade kollekten. Det är rimligt, att kollekt upptages. När man sitter och hör Guds ord, så mottager man välsignelse av Gud, och då är det rimligt, att man omedelbart därefter visar Gud något av den tacksamhet, som man är skyldig honom. Det bör därför vara en glädje att få vara med i detta. Men se nu, huru det i stället går. Om man upptager kollekt i bänkarna under den sista sången, så kanske det är en eller två i en bänk, som lägger någonting däri. De andra låtsas ingenting om det, eller också visa de sig så ivriga att deltaga i sången, att de för idel andakts skull icke se kollektbäckenet. Andra åter göra allehanda undanflykter för sig själva. De ha icke nog små slantar i sin portmonnä, och de kunna icke giva sig till att växla. Att Gud skulle

få en krona eller en femma eller tia oväxlad, det tycka de är alldeles för mycket. Många hustrur, som sitta där, tänka: ”Min man giver nog, så att det räcker både för honom och mig”. Och mången man besvarar detta med att tänka: ”Min hustru är en riktig ängel, hon giver nog så pass, att det är tillräckligt både för henne och mig”. Och så giva varken den ene eller den andre någonting.

Om kollekten upptages vid utgången, så är det mycket vanligt, att även annars snälla troende kristna, då de passera kollektbäckenet, äro så upptagna av samspråk med varandra, att de alldeles låtsa glömma kollekten. Många skylla också på, att de icke ha sin portmonnä med sig. Detta kan somliga gånger ha skett med fullt uppsåt för att icke bliva tvungna att giva. Men understundom kan det vara bara slarv, ty slarv är det, om någon går till gudstjänsten och icke bereder sig på att vara med om kollekten.

Nu säga många: ”Det tages upp kollekt alldeles för ofta. Jag gav förra söndagen”. Huru mycket gav du då? Kan du tala om det utan att skämmas? Och förresten tänker jag, att du sedan förra söndagen av Gud fått så mycket gott, att du förvisso har anledning att även den här söndagen visa någon tacksamhet. Må var och en tänka därpå, att det är Herren, som sträcker ut sina händer för att mottaga dina och mina gåvor, på det att hans verk till människornas frälsning må vinna framgång.

Jag såg en gång i en engelsk-amerikansk församling en syn, som inpräglade sig djupt i mitt sinne. Mitt framför predikantens plattform stod ett bord, och på detta stodo några tallrikar av trä. När kollekten skulle börja, trädde några av församlingens mest framstående män fram till detta bord, knäppte samman sina händer i tyst bön, att Gud måtte välsigna kollekten. Sedan gingo de omkring och upphämtade den. När det var gjort, kommo de med sina tallrikar, satte dem på bordet, knäppte sina händer, lyfte sina ögon upp mot himmelen i tyst tacksägelse till Gud. Där hade man förstått, att kol-

lekten var en del av gudstjänsten och icke bara ett obehagligt efterspel till densamma.

På ställen, där man förut upphämtat kollekten vid utgången, men sedan börjat upptaga den i bänkarna, har jag frågat, varför de gjorde så, och alltid fått det svaret: ”Vi få mycket större kollekt då”. Vad betyder nu ett sådant svar? Jo, att människor, kanske även kristna, giva för att synas. Kunde de osedda slinka förbi, såsom de kunna göra, när kollektbäckenet står vid dörren, så skulle de allra helst göra det. Men är icke detta en orättvis beskyllning? Svar: Jag vet, att det är en riktig anmärkning, och den, som känner sig oskyldig, bör icke taga den åt sig. Det är så många andra, som ha att dela den mellan sig ändå.

Låt dina barn också delta i kollekten

En sak, som väl de flesta kristna alls inte tänka på är barnens deltagande i kollekten. Min gamle fader brukade, när vi barn skulle gå i kyrkan, giva oss en slant att lägga i kollektskålen. Klart är också, att det skulle vara av ganska stor betydelse för barnen, om föräldrarna alltid gåve dem tillfälle att delta i kollekten. Det skulle så småningom uppväcka och stärka missionsintresset hos dem. Och såsom ett barn vänjer sig i tidiga år, så fortsätter det vid mera framskriden ålder.

Antag att du har tre eller fyra barn med dig i kyrkan. Du kan giva 1 krona i kollekt. Dela då den, så att du själv giver 50 öre och låter barnen giva var sina 10 eller 25 öre. Eller du kan icke giva mer än 10 öre. Giv då 5 öre och låt barnen giva var sina 2 öre. Bara det, att de få vara med, ja, att de bliva räknade med, är av större betydelse för dem, än man i allmänhet tror. Detta är en sak, som församlingarna böra taga i mycket allvarligt övervägande. Att många församlingsmedlemmars barn, när de vuxit upp, visa sig likgiltiga, ja, kanske avoga mot församlingen, det kan ha och har säkert i många fall sin

rot däri, att föräldrarna aldrig i barnens ungdom vinnlade sig om att väcka deras intresse för församlingen genom att låta dem på detta sätt deltaga i dess verksamhet.

Lämpligt tillvägagångssätt vid upptagande av kollekt

En sak vill jag ytterligare tillägga, att församlingarna böra förse sig med lämpliga kollektskålar, icke en mängd mer eller mindre solkiga hattar, icke porslinstallrikar eller bleckkärl, som skramla och störa, icke heller käril, ur vilka en ficktjuv kan snappa bort en slant eller en sedel, under det han låtsar lägga dit något, utan, som sagt, väl för ändamålet avpassade kollektskålar. Det kan vara små korgar i form av sparbössor eller små skrin av trä eller järnbleck eller annat ämne. Men de böra icke vara till formen motbjudande. Och för att dämpa skramlet av slantarna böra de invändigt klädas med något ylle.

Detta kan ju synas vara en småsak, men det är icke så. Allt vad som verkar tilldragande och behagligt, det bör man vinnlägga sig om att göra. Allt vad som verkar motbjudande, huru ringa det än må synas, bör man undvika. Det ena befordrar, det andra stör uppbyggelsen.

En annan sak, som är rätt viktig, när det gäller att taga upp kollekt i bänkarna, är, att den, som tager upp kollekten, icke börjar framme vid talarestolen utan börjar nere vid dörren. Ty om han börjar vid talarestolen, så hinner en stor del av åhörarna ut, innan han kommer till den plats, där de suttit. Börjar han däremot nere vid dörren, så hinna de icke undan. Det är ju bedrövligt, att det skall finnas personer, som vilja hinna undan, men man måste taga folket, sådant som det är, även om det icke är, som det bör.

Och så till slut: När du kommer ut från kyrkan eller bönehuset, så börja då icke genast att med dina vänner och bekanta prata om allt möjligt. Det är ett mycket vanligt sätt för själafienden att plocka bort ordet ur människors hjärtan, och hans avsikt är, att de icke må tro och

bli frälsta. Saliga äro de, som höra Guds ord och gömma det, heter det. Bed Gud om nåd att gömma det.

MISSIONEN

Den inre missionen

Jämte den inre uppbyggelse, som vi i de föregående uppsatserna talat om, har församlingen till uppgift att sprida evangelii ljus utåt. Det är, vad man kallar mission. Man delar den i inre mission och yttre mission. Den inre missionen är roten till den yttre. Det är därför icke rätt, när församlingens medlemmar visa mycket intresse för den yttre missionen, men däremot litet eller intet för den inre. Herren Kristus var under hela sin verksamhetstid här på jorden en inre missionär. Han höll sig inom sitt eget folk, de borttappade fåren av Israels hus. Och medan apostlarna vandrade med honom, så förbjöd han dem att gå till hedningar eller samariter samt befälde dem att hålla sig inom sitt eget folk.

Sedan Frälsaren hade upphävt denna inskränkning i apostlarnas verksamhet och befallt dem att gå ut i hela världen och göra alla folk till hans lärjungar, så blevo de dock alltid i första hand inre missionärer. Vi känna icke mycket av de övriga apostlarnas verksamhet efter Frälsarens himmelfärd, men vi kunna förstå det av aposteln Paulus exempel. Varhelst han kom på sina missionsresor, sökte han först upp de judar, som funnos där, för att tala om för dem, huru den Kristus, som de hade väntat, nu var kommen. Ja, till och med när han hade som fånge kommit till Rom, så sammankallade han de förnämsta av judarna där för att i första hand predika Kristus för dem (Apg. 28). Detta var en tillämpning av det bud, som Herren gav lärjungarna, då han befälde dem att gå ut med evangelium till alla folk. Han sade nämligen, att de skulle begynna på Jerusalem (Luk. 24:47).

Låt oss nu tänka och handla på samma sätt. Låt oss vara angelägna om den inre missionen i första rummet. Vi ha ofantligt

många utvägar att bedriva en sådan mission: bygga bönehus, anställa predikanter, bilda föreningar inom församlingen för husbesök, för spridning av andliga skrifter, bjuda oomvända personer att komma med till gudstjänsterna för att höra Guds ord, ja, icke bara bjuda dem utan nödga och truga dem, såsom Frälsaren säger. Med andra ord: taga dem med oss. Huru oändligt mycket skulle icke på denna väg kunna göras, om det vore en riktig livaktighet i de troende! Men var finns denna livaktighet? Många kristna ha kommit därefter, att de tycka sig ha uppfyllt all rättfärdighet, när de deltaga i att avlöna predikanten och kanske en bibelkvinna, vilka utföra arbetet, medan de själva sova.

Om man ser tillbaka 20—30 år, så förekom vida mer skriftspridning då än nu, dels genom gratisutdelning, dels genom utbudande till försäljning. Det är ledsamt, att nitet om denna sak har svalnat så, som det gjort. Det skrivna ordet har en utomordentligt stor betydelse. Det kan man se på det oerhörda inflytandet, som de världsliga tidningarna utöva. Huru angeläget är det då icke, att de troende försöka att sprida god, andlig litteratur. Det skulle t. ex. vara en ganska lätt sak att fem-, ja tiodubbla antalet av Svenska Missionsförbundets tidningar i församlingarna och utomkring församlingarna, ifall församlingsmedlemmarna visade en brinnande nitälskan därför. Nu finnes det många församlingsmedlemmar, som icke ha en enda av dessa tidningar i sitt hus, men som kunna hålla sig med andra, helt världsliga, ja, kanske kristusfientliga tidningar, som de alltid ha tid att läsa, ja sluka, så snart de komma.

Jag har t.o.m. hört nämnas det otroliga, att det lär finnas hela församlingar, anslutna till Svenska Missionsförbundet, där ingen enda prenumerant på någon av våra missionstidningar finnes, för att nu icke tala om, huru slapp spridningen av annan kristlig litteratur är. När jag ser, med vilken envishet och ihärdighet t. ex. adventisterna och de s.k. Nya Vaktornets anhängare arbeta på att sprida

sina vilseledande skrifter och huru de lyckas däri, så tänker jag många gånger: ”Ack, var äro våra kristna? Var är det rätta nitet, det personliga arbetet för att med Guds ord tränga in över allt?” Människorna äro så motvilliga, säger man. Ja, det är sant, men denna motvilja skall övervinnas. Den försvinner icke av sig själv. Och vilka äro de, som skola övervinna den, om icke de, som äro satta till att vara världens ljus och att, så långt de nå, sprida omkring sig väl lukten av Kristi evangelium! Tänk på detta! Tala därom i församlingen! Och framför allt: bekänn den edra synder och bedjen Gud om nåd till bättring.

Söndagsskolan

En viktig del av missionens arbete är naturligtvis söndagsskolan. Ja, hon är en av de viktigaste grenarna av missionsverksamheten. Med barnen måste man börja, om man skall hoppas en förblivande framgång.

Många barn få i sina hem ingen undervisning alls om Gud och Kristus, intet exempel alls av kristen tro och kristet liv. I dess ställe få de höra svordomar och annat gudlöst tal. I skolorna finnes ock nu ett stort antal lärare och lärarinnor, vilka skola undervisa det uppväxande släktet i den evangeliska sanningen och leda dem till Kristus, men som i stället missbruka sin kallelse till att i deras hjärtan så in otro. Huru många kristna föräldrar måste icke med den allra största grämelse höra sina barn, när de komma hem ifrån skolan, tala om, huru läraren eller lärarinnan sagt dem, att det och det i bibeln är bara sagor och ingen verklighet.

Jag hörde alldeles här om dagen en berättelse, som rörde mig djupt. Det hände i en av Stockholms mera framstående högre flickskolor. Lärarinnan skulle undervisa om Kristi himmelfärd, och då sade hon: ”Det förstår Ni väl, att detta är en saga och att det icke finns någon himmel”. En flicka bland lärjungarna brast ut i högljudd

gråt, reste sig och frågade: ”Var är min pappa då?” Hennes fader hade levat och dött i tron på Herren Jesus. Lärarinnan tog henne fram till katedern, klappade henne och skulle trösta henne. Men hon ville veta, var hennes fader var, när det icke fanns någon himmel. Då blev lärarinnan rådlös och sade: ”Det är allt bäst, att du talar med mamma om den här saken, kanske hon kan reda ut den”.

Det är därför nödvändigt att de kristna församlingarna betrakta det såsom en oavvislig plikt att anordna söndagsskolor, samt att de enskilda troende behjärta, att det är deras oeftergivliga, kristliga skyldighet att, såvitt möjligt är, deltaga däri.

Det är många kristna, som fullständigt sakna begåvning till att vara söndagsskollärare. Men många skulle nog äga gåvor, om de blott ägde kärlek och gjorde försök. Många troende familjefäder och familjemödrar kunna ej vara med, emedan de behövas i sina hem. Men tänk, vilken mängd av ogifta troende kvinnor och män det finnes, som skulle kunna göra ett ofantligt gott verk i söndagsskolan! I stället förspilla de nu sin tid genom onyttiga sällskap och besök, promenader, prat o. a. dylikt. Församlingarna böra taga reda på sådana, kalla dem till söndagsskolan och förefalla dem den skuld, som vilar på dem såsom kristna.

Ungdomens andliga fostran

Men om man börjar med barnen, så måste man fortsätta med ungdomen. Särskilt böra församlingarna påkalla den troende ungdomens uppmärksamhet på ungdomsverksamheten. Denna verksamhet bör också av församlingen ledas så, att den icke blir en ström för sig på sidan om församlingens arbete, utan i stället blir, så att säga, en biflod till församlingens stora älv. Det har på flera ställen klagats över, att ungdomsföreningarna visa benägenhet att stå på sidan om församlingen. Detta är icke bra. Men det kan ofta hava en rimlig förklaringsgrund. Ungdomen utmärkes nämligen i allmänhet

av verksamhetslust. De unga vilja, såsom vi redan framhållit, göra någonting och göra det så, att det synes, att det är gjort, och att det är de, som ha gjort det. Det är en liten äresjuka men ganska förlåtlig. Aposteln Paulus var icke heller själv fri från den äresjukan. Han bekänner rent ut, att han vill komma och predika evangelium på platser, där Kristus aldrig hade varit nämnd, på det att han icke måtte synas bygga på grund, som annan lagt (Rom. 15:20).

Församlingen måste därför taga vara på denna ungdomens verksamhetslust och äregirighet samt leda den i en rätt riktning. Att lämna de unga alldeles sysslolösa i församlingen, det går absolut icke an. Den, som har barn, vet, huru dessa gång efter annan fråga: ”Mamma, vad skall jag göra?” Livet blir tråkigt för dem, om de icke ha något att göra. De unga troende äro församlingens barn. Församlingen bör därför så snart som möjligt giva dem någonting att göra, och då är verksamheten bland de unga ett mycket lämpligt fält för dem att bearbeta. Alla dessa troende unga hava ju kamrater i olika samhällsställningar, vilka behöva frälsas.

Det är så många ting, som äro ägnade att draga bort ungdomen från Herren. Även de troendes barn äro utsatta för inflytelser av detta slag. De komma i skolorna eller verkstäderna, där kamrater locka dem till än den ena synden än den andra och skratta åt dem, ifall de icke följa med o.s.v.

Hur ytterst nödvändigt är det icke, att de troende göra allt, vad göras kan, för att motverka detta sataniska gift samt försöka att vinna och bevara den uppväxande ungdomen för Kristus. Särskilt må de omvända unga betrakta detta som kanske den viktigaste delen av deras verksamhet för Herren. Unga trivas bäst med unga, unga komma lättast åt de unga. Det är också en glädjande företeelse, att de föreningar av unga troende, som finnas, i allmänhet främst lägga an på att vinna sina jämnåriga för Kristus.

Den yttre missionen

Den kristna församlingens uppgift är vidare att föra Kristi evangelium ut i hednavärlden. Och där får ingen vara neutral. Alla sanna kristna måste vara med så sant de vilja lyda Kristus. Ty det är Kristi uttryckliga bud, att alla folk skola göras till hans lärjungar. Och det kan icke ske annorledes än genom den kristna församlingen. Medvetandet om denna plikt är dock mycket svagt inom församlingarna. Det finnes församlingar, även anslutna till Svenska Missionsförbundet, vilka under hela året icke offra en enda krona för hednamissionen.

Det är många, många troende, vilka betrakta deltagandet i missionen såsom ”en fri sak”, så att de väl göra en god gärning, om de därför offra någonting, men ingen synd, om de låta bli. Detta är alldeles såsom om någon mottagit en summa penningar för att utdela åt de fattiga, men sedan tänkte, att det vore ”en fri sak” att utbetala dem eller behålla dem. Paulus kände sig såsom en gäldenär till både judar och greker, då han hade fått evangelium för att låta det komma vidare så långt det kunde nå (Rom. 1).

Nu är det ju gott, om jag kan fullgöra min plikt med glädje. Men kan jag icke det, så är det i alla fall min plikt, och det ådrager mig ansvar, om jag icke fullgör den. Har du någonsin känt det så? Har du någonsin känt dig sargad i ditt samvete och känt behov att bedja om förlåtelse, när du försummat din plikt i detta avseende? Har du någonsin bett Gud om nåd och kraft till större offervillighet för missionen? Har du någonsin underkastat dig någon verklig försakelse för egen del — försakat något nöje, någon bekvämlighet, någon lyxartikel eller dylikt — för att därigenom hava något att giva till missionen?

Det finnes kristna, som när det gäller dyrbara möbler, fina kläder, förlustelser m.m. dyl. offra mycket penningar och äro glada, när de det göra. Men när det gäller att offra för missionen, äro de alltid

njugga och sura. Är du kanske en av dem? Detta är en allvarlig, prövande fråga, som är ägnad att visa dig, huru pass mycket hjärta du har för Herren Jesus.

För Jesus — ja, det är hans sak det gäller. Det är han, som räcker ut sina händer till dig. Han har utblottat sig, ja, givit sitt liv för din frälsning och för hela världen. Nu frågar han dig, som mottagit honom, vad du vill giva honom såsom medel att föra evangeliets budskap ut till dem, som ännu icke hört ett ljud därav. Huru skola de tro på den, som de icke hava hört? Men huru skola de höra utan någon som predikar? Men huru skola de predika, om de icke varda utsända? Så frågar aposteln Paulus (Rom. 10: 14 f.). Och vi tillägga: Vem skall sända dem, om icke församlingen?

Vi sade, att Herren Jesus räcker ut sina händer till oss och vill hava oss till sina medhjälpare. Tänk att få vara medarbetare åt Herren Jesus och hans Fader, vilken ära, vilken nåd!

Men icke blott Herren Jesus beder oss därom. Även hednavärlidens nöd ropar och skriar till oss: Kom hit över och hjälp oss!

En av missionärerna i Sudan, d:r Chalmers, berättar följande: Två ökenkonungar besökte honom för att bedja om några vita lärare. ”Ja”, svarade han, ”så snart det kommer flera missionärer, skall jag skicka eder en lärare”.

Konungarna stannade hos honom över söndagen och vände sedan tillbaka till sina hem. Månad efter månad förgick, tills två år hade gått; men ingen missionär kom. D:r Chalmers beslöt därför att själv besöka den där stammen. En söndagsmorgon kom han fram till huvudstaden och fann alla hyddor i dess utkant tomma. Det var likadant i de följande kvarteren; han gick huvudgatan fram, men den var alldeles öde. Vart hade allt folket tagit vägen?

Slutligen kom han till ett stort torg, och där under höga, skuggrika träd fann han hela stammen på knä med slutna ögon i djup tystnad. Mitt i flocken ser han hövdingen, som besökt honom. Han banar sig

väg mellan de långa raderna av knäböj ande och lägger sin hand på hans skuldra: ”Vad ha'n I för eder?” frågade han. ”Vi bedja”. — ”Men I sägen ju inte något”. — ”Vite man, vi veta inte, vad vi skola säga: och vi äro rädda för att förtörna den store Guden”. — ”Hur länge ha'n I gjort så här?” — ”Varje söndag, sedan vi hälsade på hos dig”. — ”Varje söndag?” — ”Ja, vite man, varje söndag från den stund, då solen står där, ända tills den står där”, (han pekade först på horisonten och sedan ett högt stycke upp på himmelen). — ”Vad? Fyra eller fem timmar var söndag?”

Att tänka sig ett helt folk på knä med uppsträckta händer i tyst bön till en okänd Gud — huru gripande!

I den av Missionsförbundet utgivna högst märkvärdiga boken ”Dagbräckning i Kongo”, berättar missionär Flodén om en svår eldsvåda, som en gång hade förstört kyrkan vid Kibunzi station. Han skriver:

”De kristna vid Kibunzi blevo utom sig av sorg. De hade bönemöte, gräto och bådo. Jag fick ett brev, i vilket de bådo om förbarmande, om tålmod och hjälp. De skulle villigt göra, vad vi önskade, blott de icke blevo lämnade åt sig själva i sorgen. Karlen, som tänt eld på gräset, sprang sin väg och var borta i flera dagar.”

”Jag skrev till dem, att det var en svår prövning för oss och dem, men att de nu hade att visa sin kärlek till Herren och hans hus”. De skulle hugga virke, såga plank och bräder o.s.v., och vi skulle komma och hjälpa dem. Då brevet kom till Kibunzi, samlades alla troende för att höra svaret. När läraren Kiasungwa läst det, utbrusto de i glädje: ”Tack, gode Gud, nu vilja vi göra vad fader Flodén sagt, och ingen må saknas i arbete.”

”Fader Flodén” — skulle icke vi mycket mer säga: ”Vi vilja göra, vad vår himmelske Fader, vår Herre Jesu Kristi Fader, har sagt, och ingen må saknas i arbetet — ingen — ingen — icke heller du och jag må saknas där.”

Att arbetet icke är fåfängt, därom skrives i samma brev: ”Den aftonen, då den nya kyrkan blev färdig, skall jag aldrig glömma. Man blåste i trumpeter och höjde glädjerop till Gud. Kvinnorna ställde sig med ryggen mot kyrkväggen, slog sig för munnen och ropade som de brukade göra i glädjerus. Sedan det var mörkt hörde jag ljud i kyrkan. Jag gick dit och fann tre kvinnor ligga på sina knän, tackande och lovande Gud.”

Kan du läsa sådant utan att säga i ditt hjärta: Herre, även jag vill vara med och hjälpa till; förlåt mig mina synder, och giv mig tro, giv mig kärlek och kraft.

Till sist må ock det vara ett bevekande skäl, att Herren skall rikligen löna dig för allt, vad du gör, och det både här i tiden och sedan i evigheten.

Den kristna församlingens betydelse för Guds rike

Den kristna församlingen är en förberedelse för Guds rike. I den samlas och uppfostras folk för riket.

Ofta sammanblandas i predikningar och skrifter församlingen och Guds rike, såsom om det vore en och samma sak. Detta är mycket oriktigt och vållar stor förvirring i uppfattningen av den heliga Skrifts lära. Guds rike är ett verkligt rike. Det är ett rike, som Kristus skall upprätta, när han kommer igen, ett rike, vars beskaffenhet är rättfärdighet, frid och fröjd i den helige Ande (Rom. 14:17), medan de jordiska rikena utmärkas av orättfärdighet, oro och sorg.

I Gamla testamentet profeteras på många ställen om det kommande Gudsriket. När Johannes Döparen uppträdde, så predikade han, att Guds rike var nära. Detsamma gjorde Frälsaren och hans apostlar. Det var således ännu icke kommet. Men det var nära, nämligen i hans person. Hade de mottagit honom, så hade riket också blivit upprättat. Men nu förkastade de honom, och han vände tillbaka till sin Fader för att vid tidsålderns fulländning komma igen och upprätta riket.

När han nu stod färdig att lämna jorden och fara till himmelen, frågade lärjungarna honom, om han i den tiden skulle upprätta riket (Apg. 1:7). Han svarade, att det icke tillkomme dem att veta tider och stunder, som Gud hade förutbestämt. Alltså talar han även där om Guds rike som någonting tillkommande. Detsamma gör aposteln Paulus, då han säger, att vi genom mycken bedrövelse måste gå in i Guds rike (Apg. 14:22). I församlingen var han inne men icke i Guds rike. Ty riket var ännu icke kommet. Vid ett tillfälle frågade lärjungarna Kristus, vilken av dem, som skulle bliva den störste i Guds rike. Han svarade, att de måste först undergå en väsentlig förändring, om de skulle kunna komma in i Guds rike, och så var det för tidigt att fråga vem som skulle bliva störst där (Matt. 18).

När Frälsaren lärde sina lärjungar bedja, så lärde han dem bl. a. att säga: Tillkomme ditt rike. Var gång vi bedja den bönen, uttala vi alltså, att riket ännu icke är kommet. När Luther säger, att vi i denna bönen bedja, att Guds rike må komma till oss, så är det en fullkomlig missuppfattning. Vad vi bedja, det är icke, att Guds rike må komma till oss, utan att det må komma. Alla de ställen i Nya testamentet, som tala om Guds rike, framställa det också såsom något tillkommande. Jag vill i detta avseende hänvisa till den av mig utgivna skriften: Guds rike och församlingen.

I Matt. 25:34 säger konungen: Kommen hit, I min Faders välsignade, och besitten det rike, som är tillrett åt eder från världens begynnelse. Det är berett åt Guds folk av evighet. Men att ingå däri, det är något, som vi ännu hava att vänta. Därför uppmanar Herren oss också att söka Guds rike och säger, att Faderns välbehag är att giva oss det (Luk. 12:31, 32). När han satt tillsammans med sina lärjungar vid påskalammsmåltiden, så sade han, att han icke skulle äta av påskalammet, förrän det vore fullkomnat i Guds rike, och att han icke skulle dricka av vinträdets frukt, förrän Guds rike kommer (Luk. 22:16, 18). Alltså: överallt talar han om riket såsom tillkommande.

Den kristna församlingen däremot är något närvarande. Genom densamma predikas evangelium i världen och skall predikas, till dess att alla folk äro gjorda till Herrens lärjungar. De som omfatta predikan och bliva troende, de gå in i församlingen för att där utvecklas och uppfostras för riket. Men i församlingen insmyga sig även skrymtare, som församlingen själv icke kan avskilja, emedan hon icke förmår att pröva hjärtan. När Guds rike kommer, då skall den stora avskiljningen ske mellan de visa och de ovisa jungfrurna. De visa skola gå in i riket, men de ovisa skola bliva utestängda därifrån.

Man hör ofta talas om Guds rike som tvåfaldigt: ett nådens rike, som då skulle vara lika med den kristna församlingen, ooh ett härlighetens rike, som skulle vara lika med den eviga saligheten. Men Skriften talar aldrig om en sådan rikets tvåfald. Riket är ett, och det är härlighetens rike. Vad man kallar nådens rike, det kallar Skriften för församlingen eller den nådeshushållning, som under den närvarande tiden äger rum för att samla människor och uppfostra dem för det tillkommande Gudsriket.

Under Gamla testamentets tid utvalde Gud Israels folk till sitt egendomsfolk. Genom ordet och gudstjänsten skulle detta folk fost-ras till att mottaga den utlovade Frälsaren, när han komme. Han kom. Folket stötte honom ifrån sig, men en skara troende, gudfruktiga israeliter mottogo honom och bildade den första kristna församlingen. Under mellantiden mellan Kristi återgång till sin Fader och hans återkomst utbreder sig församlingen allt mer och mer över jorden. När Kristus kommer igen, då gå de renhjärtade av församlingen in i riket. De andra bliva utestängda. Det är sålunda en anmärkningsvärd likhet mellan vad som skedde vid hans första ankomst och det som skall ske, när han kommer igen.